DET NY CLARTE #12. November 2009
Løssalg Kr. 50,-

Det ny Clarté

Jørgen Knudsen Christian Braad Thomsen Stefan Gaarsmand Jacobsen
Satya Sagar Jens Fransen Marta Harneacker Alvaro Garcia Linera Ulrik Kohl

TEMA: LATINAMERIKA

Læs også:

Kosova og EU/ Haiders Gespenst/Berlinmurens lange skygger/Freuds religionskritik/ The meaning of Sarkozy/Kampen om Ungdomshuset/ Oplysning og tolerance/ Fra Føtex til Folketinget/ En rejse i demokratiets fremtid.

Clarté #13

Clarté ser på dansk landbrug. Har vi brug for landbruget. Har verden brug for dansk landbrug. Skader landbruget miljøet?
Hvorfor skal Prins Joachim modtage næsten 2 millioner kroner i støtte fra EU ?

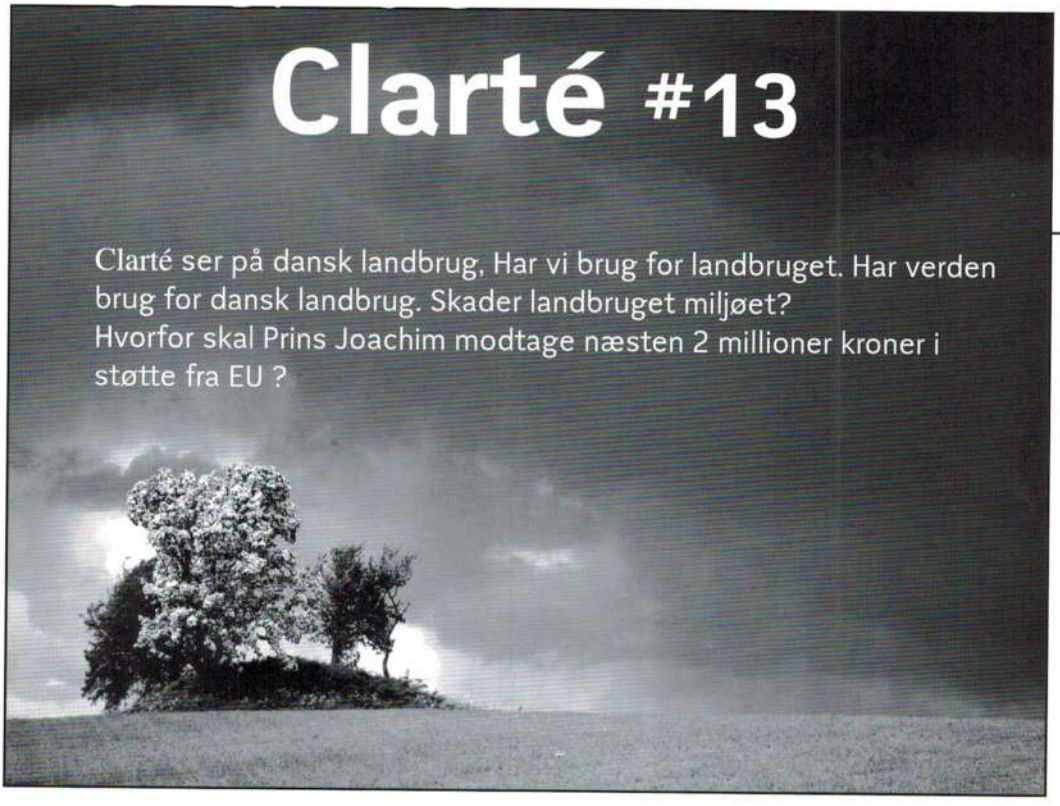

Udgives af:
Foreningen Det Ny Clarté

Ansvarshavende redaktør:
Christian Borum,
redaktoer@clarte.dk.

Øvrige redaktion:
Flemming Larsen, Dino Knudsen, Kjeld Ammundsen, Eva Waldorff, Jeppe Klok Due, Troels Riis Larsen. Mac Grønlund

Henvendelse:
kontakt@clarte.dk

Adresse: Det Ny Clarté,
C/O Mediesyndikatet Monsun,
Nørrebrogade 5c, 1.tv.,
2200 København N.

Skribenter: Gerd Callesen, Staffan Dahlhöff, Søren Engelsen, Jørgen Knudsen, Holger Ross Lauritsen, Patrick Mac Manus, Mikael Nyberg , Klaus Riis, Erik Stinus, Mattias Tesfaye, Christian Braad Thomsen og Mikkel Thorup.
Gæsteskribenter:
Stefan Gaarsmand Jocobsen, Peter Bjørntoft, Jens Fransen, Marta Harnecker, Johan Heinsen, Ulrik Kohl, Álvaro Garcia Linera, Satya Sagar, Benito Scocozza, Jaleh og Tavakoli

Illustrationer: Kjeld Ammundsen og Ib Kjeldsmark. Hvor intet andet er opgivet, er fotografierne taget af Kjeld Ammundsen
Forside: Kjeld Ammundsen
Design: Legalizer ApS.
Layout:
Kjeld Ammundsen
Website: www.clarte.dk
Webmaster: Tobias Clausen

Oplag: 1000
Tryk: Eks-skolens trykkeri
ISSN: 1902-0333
Redaktionen afsluttet:
20 november 2009.

Abonnement:
Mail: abonnement@clarte.dk
Privat:
1 år (Fire numre) 185 kr. Opgiv: Navn, adresse, tlf. og email.
Institutioner:
1 år (fire numre) 295 kr.
Opgiv: Navn, adresse, tlf., email og faktureringsadresse.

Netbank:
Reg. 1551 Konto nr. 10189179

CVRnr.: 3009 2805
Annoncer: annonce@clarte.dk

Kontakt 50 43 80 68

#12

Aktuelt & baggrund

s. 06 **Analyse -Kosova: FN's og EU's Neolibralistiske eksperiment** Af Stafan Gaarsmsnd Jacobsen

s. 14 **Ingen grund til Panik - Det bare Svineinfluenza** Af Satya Sagar

s. 21 **Haiders gespenst** Af Jørgen Knudsen

Opinion

s. 26 **Synspunkt: Berlinmurens lange skygger** af Jens Fransen

s. 31 **Lederen: Systemfejl** af Christian Borum

s. 32 **Lige på og hårdt:** Nedturen forsætter, Henning Carlsen og García Márquez, Om at sidde med ved bordet, Man ser det for sig.

s. 38 **Den Røde Plads: Freuds religionskritik** Af Christian Braad Thomsen

Temadebat: Latinamerika

s. 44 **Latinamerika i dag** *Af Marta Harnecker*

s. 54 **Indianismo og Marxisme i Bolivia** Af Álvaro Gar´cia Linera

s. 66 **Interview: Danske fagforeninger og det latinamerikanske forår** - *Af Ulrik Kohl*

Kultur: Anmeldelser & debat

s. 74 **The meaning of Sarkozy, Kampen om Ungdomshuset, World Press Photo, Fra Føtex til Folketinget, Mogens Fog - fra modstandsmand til landsforræder, Deltakerne - En reise i demokratiets fremtid.**

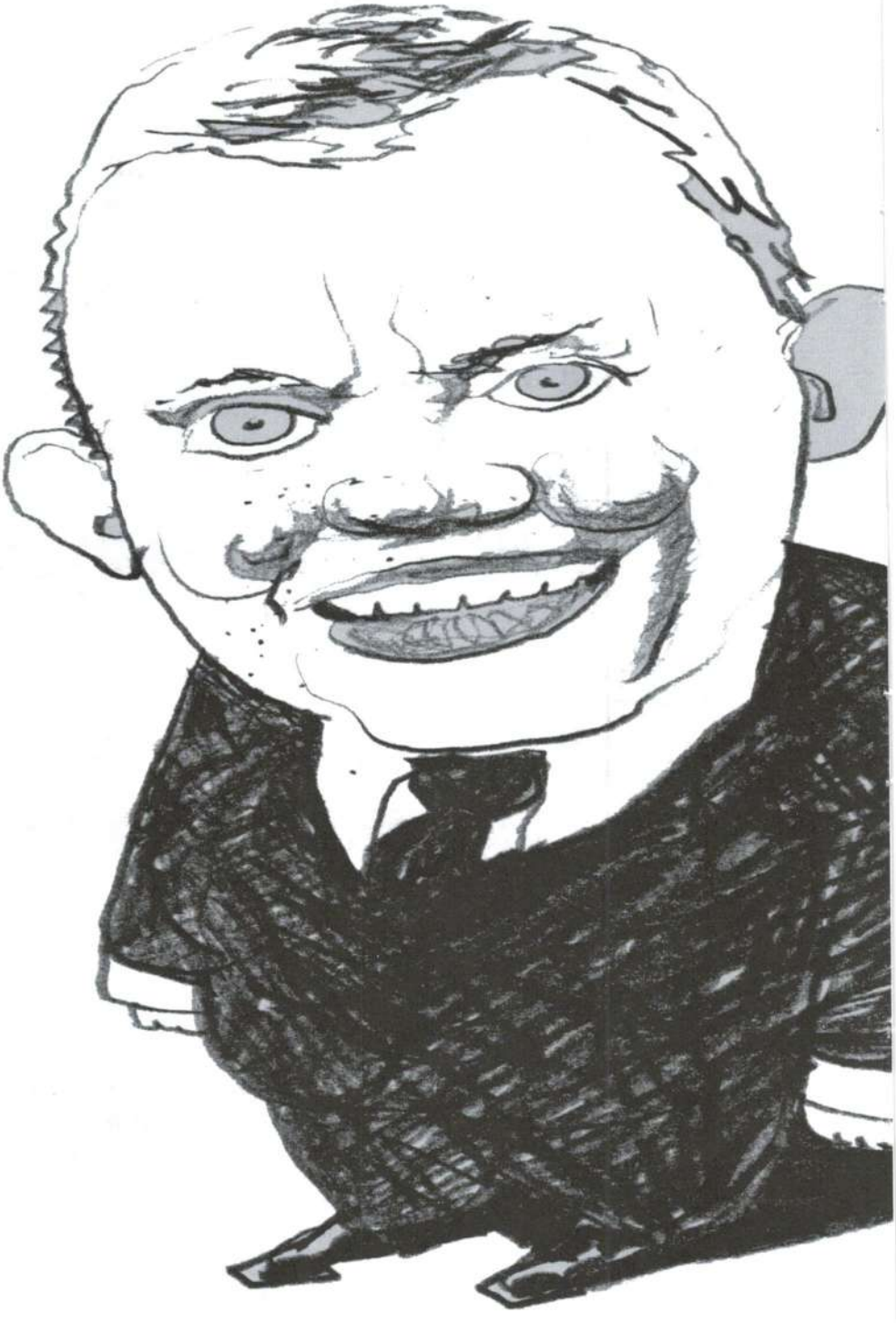

Fra folketingets talerstol har Venstres ordfører Peter Christiansen udtalt at " alle kan regne med en plads på solsiden i Danmark" I samme tale argumenterer han for at det skal have en kærlig konsekvens når børn ikke opfører sig som højrefløjen i Danmark mener de skal. Det er her fodlænken kommer ind i billedet. Den skal indføres for de børn der ikke har forstået at de skal over på solsiden.

Tegning: Ib Kjeldsmark

Kosova:
FN's og EU's neoliberalistiske eksperiment.

Af Stefan Gaarsmand Jacobsen

I de 10 år, der er gået siden NATO greb ind over for Serbiens undertrykkelse af Kosova i 1999, har det lille land været et samlingspunkt for FN, EU, NATO og andre internationale aktører. Det har skabt nye konflikter, der viser, hvordan den internationale hjælp ikke altid er i tråd med befolkningens ønsker.
Efter krigen står landet tilbage med store politiske splittelser, der involverer både det internationale samfund, nabolandenes interesser og lokale politikeres ambitioner.

Midt i det hele er der opstået en politisk bevægelse i Kosova, der har skarpe meninger om politik, økonomi og kultur, og som med demonstrationer og happenings indtager en Davids position over for det internationale samfunds Goliat.
Det Ny Clarté har mødt bevægelsens leder i Kosovas hovedstad Pristina.

Besættelse og modstand

"Efter 700 år har vi endelig uafhængighed. Først var det i mange år osmannerne, der havde besat os, siden serberne, men sidste år fik vi uafhængighed. Det er meget vigtigt for Kosova. En pensioneret professor, der nu driver et pensionat i Pristina, er entusiastisk, mens han giver et historisk vingesus til Kosovas erklærede uafhængighed sidste år.

Mange lande, også Danmark, har allerede anerkendt selvstændigheden, og flere stiller sig for hver uge der går bag Europas nyeste land. Samtidig er det 10 år siden, at NATO's bombardement af Serbien førte til tilbagetrækningen af serbiske styrker fra Kosova.

Siden har der været fokus på at opretholde stabilitet.

Det synes at være lykkedes gennem oprettelsen af regionale kontorer for både FN og EU.

Ikke alle er lige tilfredse med denne udvikling. En ting er, at det serbiske mindretal, der hovedsageligt lever i den nordlige del af landet, holder fast i en tæt knytning til Serbien, bl.a. gennem separate valg til egne serbisk-kosovariske forsamlinger. Mere overraskende er det, at der er en stærk bevægelse blandt kosovo-albanere, der er kritisk over for det, der foregår i landet. Bevægelsen kalder sig Levishja Vetëvendosje - det betyder "bevægelse for selvbestemmelse" - og har i en tidligere studenteroprører i Kosovos frihedshær, Albin Kurti, en energisk og velformuleret leder.

PRISTINA. For omtrent halvandet år siden udråbte Kosova sig som selvstændig stat. Løsrivelsen fra Serbien blev tilskyndet af magtfulde kræfter i Vesten. Det Ny Clarté har talt med Albin Kursti, en af lederne af selvstændighedsbevægelsen, som også retter kritik mod FN's administration af landet og den aktuelle tilstedeværelse af NATO's tropper.

Kurti fortæller, at bevægelsen har eksisteret siden juni 2005, hvor det efter hans mening stod klart, at Kosovas status som ny nation ville blive afgjort gennem FN's forhandlinger med Serbien.

"Vi begyndte at problematisere situationen på to måder: For det første gjorde vi gældende, at Kosovas folk ikke brød sig om nogle, skulle afgøre Kosovas 'status', men at vi derimod ønsker frihed. Denne frihed er det samme som selvbestemmelse. For det andet gjorde vi gældende, at Kosova ikke er et problem, men at Kosova nærmere har nogle problemer – nemlig Serbien og UNMIK," fortæller Kurti.

UNMIK er FN's mission i Kosova, hvis hovedkontor ligger som en kolos midt i Pristina. Ligesom NATOs tanks og andet militærmateriel har bygningen været udsat for lidt af hvert i Vetëvendosjes aktioner. Bevægelsen er af mange anerkendt for sine ikke voldsprincipper, men det holder ikke bevægelsen tilbage fra at dække de fysiske omgivelser med politiske budskaber ved hjælp af maling, plakater og klistermærker. Man kan ikke udøve vold mod objekter, kun mod subjekter – dvs. levende mennesker, som Kurti forklarer. Men hvad er det ved det internationale samfunds organisationer, bevægelsen finder så problematisk?

"For mig virker dette internationale samfund hverken som noget samfund eller som noget videre internationalt. Det synes nærmere at være en masse nationale interesser, der skal afstemmes i forhold til hinanden. Storbritannien, Frankrig, Tyskland, USA, Rusland etc. Hvis du kradser lidt i overfladen på det internationale samfund, finder du en formel gruppe, der diskuterer en regional sag, men det er samtidig en slagmark for nationale interesser.

"For mig virker dette internationale samfund hverken som noget samfund eller som noget videre internationalt."

Vi ville gerne have NATO's hjælp i 1998 til 1999 under krigen med Serbien, men ud af de tre ting, som var vigtige at forsvare – viden om terrænet, soldaternes moral og krigsudrustning – manglede vi kun det sidste. Vi bad derfor NATO om at have et klart politisk mandat, der bekendtgjorde, at Kosova var besat af Serbien, og at dets folk skulle befris.

Albin Kurti, født 1975, er leder af Bevægelsen for Selvbestemmelse i Kosova og var igennem 1990'erne aktiv i studenterbevægelsen imod Serbiens undertrykkelse af Kosova. Som sekretær for det politiske kontor hos Kosovas befrielseshær (UÇK) blev han i 1999 fængslet af serbiske styrker i Pristina, Kosovas hovedstad. Efter internationalt pres blev han imidlertid løsladt i 2001 og vendte hjem til Pristina, hvor han fortsatte sit politiske engagement. Som leder af de demonstrationer som Lëvizja VETËVENDOSJE! har stået bag, har han siden været placeret i husarrest af FN's domstole i Kosova.

På den måde ville befrielsen være politisk. Vi var tilfredse med, at de serbiske styrker blev bombet, men det havde været bedre blot at støtte os med krigsudrustning, der var nødvendig for at vi kunne frigøre os selv. Vi ville hellere have en politisk intervention end den humanitære intervention vi fik, for det gjorde os til ofre nærmere end politiske aktører."

De typiske medlemmer af bevægelsen er unge mennesker, men ikke nødvendigvis studerende. I øjeblikket har Kosova en stor ungdomsgeneration, hvor kun omkring en femtedel har mulighed for at begynde på en universitetsuddannelse. For en stor del af de resterende ser fremtiden vanskelig ud med stor arbejdsløshed og uden udsigt til stor vækst i samfundsøkonomien.
Derfor er der stor aktivitet i Vetëvendosje, der også forsøger at give medlemmerne indsigt i den politiske situation og internationale forhold ved at arrangere åben undervisning og debatter. "Mange af vores aktivister vinder derfor nu de offentlige debatter over universitetsstuderende," siger Kurti, ikke uden stolthed.

Noget af det, der er kommet ud af Vetëvendosjes debatter er en punktfor-punkt kritik af indholdet og ordlyden i Kosovas uafhængighedserklæring, der blev offentliggjort sidste år.
Kurti forklarer baggrunden for, at bevægelsen ikke bare jubler over, at uafhængigheden er en realitet. Problemet er, mener han, opstået i kølvandet på en plan udtænkt af den finske FN-diplomat Marrti Ahtisaari, der skulle give stabilitet imellem befolkningsgrupperne i Kosova.

Folkelig befrielse?

"Problemet med erklæringen er, at den hellere hylder Ahtisaaris plan end egentligt erklærer os uafhængige. Ahtisaari er nævnt otte gange i dokumentet, uafhængighed kun tre, inklusive titlen. Jeg synes det giver et meget forkert udgangspunkt at basere en uafhængighedserklæring på et udenlandsk dokument, der er blevet udformet af en elite i toppen, i stedet for at basere den på noget, der kommer inde fra landet selv, fra landets folk.

Erklæringen refererer ikke til folkets vilje og protester, den nævner ikke uafhængighedskrigen, Kosovas frigørelseshær eller de fortsatte lidelser og opofrelser, folket har gennemgået i løbet af det 20. århundrede."

Baggrund: Lëvizja VETËVENDOSJE! betyder Bevægelsen for Selvbestemmelse. Den har eksisteret siden 2005 og har sit ophav i de folkelige demonstrationer, der fra slutningen af 1990'erne manifesteredes imod serbisk undertrykkelse af Kosova. Efter NATO's og FN's missioner havde udstødt det serbiske militær fra området, fortsatte protesterne imidlertid, nu imod den udemokratiske måde, hvorpå FN's lokale mission styrer Kosova.

Men der er vel ikke langt fra at ihukomme disse lidelser til at fremelske et nyt had? Hvis blikket hele tiden skal søge tilbage til fortidens lidelser, så bliver det måske aldrig muligt at komme videre?
"Jeg er enig, men disse ting burde blot være nævnt én gang, og det ville være nok. Det er vigtigt at gøre det klart rent begrebsligt, hvad det er, vi baserer vores uafhængighed på. Hvorfor et land skal erklæres uafhængigt. Hvad der grundlæggende står skrevet nu er, at det er fordi Ahtisaari sagde, det skulle være sådan og sådan, og det er fuldstændigt uacceptabelt."

Afmægtig selvstændighed

Kan du pege på nogle konkrete konsekvenser af det, du i erklæringen opfatter som en løsagtig omgang med Kosovas nyere historie og fremtidige skæbne?
"Jeg har været meget kritisk over for de ting, der er sket siden uafhængigheden, for i stedet for egentlig statsopbygning, så er der udelukkende blevet arbejdet på dannelsen af en nation: Nyt flag, nye symboler, en ny identitet. Den franske sociolog Pierre Bourdieu har sagt, at en stat har brug for to hænder. Den venstre hånd består af uddannelse, kunst og de symbolske ting, jeg lige nævnte.

Den højre hånd er militær, politi, retssystem osv. Vi har endnu ikke en højre hånd. En stat, der beror udelukkende på den venstre hånd er alt, hvad vi har. Det betyder fx, at vi ikke har nogen fysisk kontrol over vores territorium, ingen kontrol over grænserne, ingen kontrol over naturressourcer og dermed ingen chance for at bruge dem til økonomisk udvikling.
Er det ikke tilstrækkeligt at starte med etableringen af den "venstre hånd" og så håbe på, at resten af statsopbygningen kan følge derefter?
"Vi bliver beordret til at bruge den venstre hånd til at opbygge en hel ny identitet og på dette niveau foretages der en form for eksperiment med os. Siden vi fortsat mangler reel statsopbygning, så synes det, at hele projektet nærmere er at opnå en uafhængighed fra Albanien end fra Serbien. Uafhængighed fra Serbien ville betyde en demontering af de gamle strukturer, skabelsen af vores egen hær og etableringen af en ordentlig og respekteret grænse til Serbien. Det er ikke sket endnu

efter så lang tid. UNMIK og EULEX har tilsyneladende kun ambitionen om at få albanerne i Kosova til at blive kosovarer for at få dem til at være separate fra Albanien. Vi har fortsat en venstrehåndsstat, og denne ene hånd er kontrolleret af en udenlandsk hjerne."

Du fremhævede før frigørelseshærens vigtige militære rolle, og du har ved flere lejligheder udtrykt, at Kosova i dag burde opbygge en hær, ligesom Montenegro gjorde umiddelbart efter deres uafhængighed var vundet. I sammenligning med andre europæiske, idealistiske bevægelser, så virker jeres tilgang til problemerne meget "realpolitisk", når I involverer militær som en nødvendig del af det fremtidige samfund, I forestiller jer.

"Jeg tror, at fred vil fortsætte med at bestå af en balancering af magter. Jeg kan ikke forestille mig, at der indfinder sig fred imellem stater og folk på andre måder i en nær fremtid. Fred i verden er selvfølgelig et ønske for mig, men i vores situationen må vi huske, at Serbien har en hær, Rusland har en hær, Grækenland har en hær og så videre. Siden det er svært at pege på et land i verden, der lige nu er i gang med at sætte sit militærbudget ned, så tror jeg ikke, der er nogen anden vej. For at blive hærene kvit skulle vi begynde med de rige lande, ikke de svage. Det er ikke rimeligt, at en tysk eller fransk general siger til os: "I skal ikke have nogen hær", som de gør lige nu. Lad de stærke lande afvikle deres militær. Verdens farer kommer jo i virkeligheden fra dem, ikke fra os. Hvis vi ser en positiv udvikling i disse lande er vi selvfølgelig parate til at følge trop.

"Selvstændighedserklæringen refe rerer ikke til folkets vilje og protester, den nævner ikke uafhængighedskrigen, Kosovas frigørelseshær eller de fortsatte lidelser og opofrelser."

Men det er urimeligt, at det for nu kun er Kosova tilladt at have en "sikkershedstyrke" – en slag politistyrke. 2500 letbevæbnede politifolk under NATO's kontrol, der strengt forbyder styrken at forsvare selv den mindste landsby, for ikke at tale om hele vores land.

Kan du forklare lidt nærmere, hvorfor det internationale samfund ikke er i stand til at løse disse problemer for Kosova?

"Først og fremmest tror jeg ikke,

at Kosova er i gang med at blive kosovarisk. Det er ved at blive albansk-serbisk og dette følger Ahtisaaris plan. Den er nemlig baseret på etnicitet, og derfor kan vi ikke få en reel "kosovarisering" i gang. Det er en etnisk deling på bunden ved det folkelige niveau, internationale bureaukrater i toppen og imellem dem nogle rige politikere. Ahtisaaris plan institutionaliserer og territorialiserer forskellen mellem albanere og serbere, hvor serbere og albanere ikke lever sammen, men blot side om side, ligesom det gælder for befolkningsgrupperne i Bosnien. Kosovariseringen sker for albanere, ikke for serbere. Men fordi man kun satser på én befolkningsgruppe, så er Kosova ved at blive serbisk-albansk og ude i horisonten ligger en ide om en opdeling mellem kosovarer og serbere.

Et økonomisk eksperiment

Du nævner ofte i taler og artikler, at et af de største problemer for Kosova er, at landet ikke har mulighed for at udvikle sin egen økonomi, fordi der er for megen fokus på den politiske stabilitet hos UNMIK og jeres egen regering. Hvilke muligheder er der for at få gang i økonomien?

"Verdensbanken har vurderet, at vores regering kun kan forvente at få 5 % af det samlede udbytte ud af en planlagt handel med vores store ressourcer af kul. Tilsyneladende er det meningen, at et privatejet firma skal investere 3 milliarder euro i projektet, men til gengæld lyder prognoserne på et afkast på 70 milliarder euro.

Der findes også store forekomster af bly, magnesium og andre mineraler i nogle af vores eksisterende miner. Jeg mener desuden, at vi udover indtægter fra mineraler og energi bør satse på landbruget i udviklingen af økonomien. Vi skal igen have indtægter fra "landet", men for at kunne få det, så har man brug for en ordentlig skattepolitik, hvilket vi ikke har nu og heller ikke har udsigt til at få. Hvis for eksempel en forretningsmand fra Kosova ønsker at importere råmaterialer fra Albanien, Makedonien eller Montenegro, så skal han betale 10 % oveni i told. Men hvis selvsamme forretningsmand i stedet vil importere og sælge færdige produkter fra Serbien, så skal han ikke betale 10 %. Vi har bl.a. af den grund en skattepolitik, der ødelægger lokal produktion, mens handel med færdige varer fra udlandet begunstiges.

Konsekvensen deraf er et kæmpe handelsunderskud, og vi eksporterer fortsat kun en tiendedel i forhold til hvad vi importerer af varer. Alt dette grunder i en ekstrem form for neoliberalistisk politik, som UNMIK anvender her i Kosova. De har udformet privatiseringspolitikken, administreret offentligt ejede virksomheder osv. Vi tjener som et eksperiment, hvor de simpelthen gennemfører ting her, der aldrig ville være mulige "derhjemme". Det styres ikke af en gennemtænkt langtisplan for Kosovas økonomiske udvikling. Det er ikke foregået således, at vi først spurgte os selv, hvilke skridt der skulle tages i vores nationaløkonomi, og derefter fandt svaret: privatisering. Nej, svaret kom før spørgsmålet overhovedet var stillet, og siden det skete på den måde, forsvandt spørgsmålet selvfølgelig helt fra dagsordenen."

Er det efter din mening muligt at ændre nogle af de udviklinger, du her nævner? Ser du et alternativ til privatiseringer og UNMIK's øvige økonomiske politik, der måske kunne give flere fremtidige muligheder og fremgang for Kosova?

"Det kan kun lade sig gøre at stoppe det, de gør, hvis vi viser en massiv folkelig modstand. Jeg kan ikke se nogen anden løsning. Jeg håber det vil ske og det er det vi arbejder for. Men ellers vil de sælge så meget ud af vores værdier og offentlige virksomheder, som de kan. Vi er heldige, at der ikke er nogen teknologisk mulighed for at privatisere luft, for så ville de straks benytte sig af den. Faktisk er der tegn på, at de vil privatisere vandforsyningen. De har frie hænder - vi har en enorm arbejdsløshed og derfor hverken stærke fagforeninger eller nogen bekymring for miljøet."

"Vi er heldige, at der ikke er nogen teknologisk mulighed for at privatisere luft, for så ville de straks benytte sig af den."

Den post-moderne borger

Du taler om UNMIK, EULEX (EU's juridsiske program i Kosova.red) og andre internationale aktører, som om de var én gruppe. Hvad er det, der, efter din mening, er fælles for dem?

"Det gælder sådan set også vores egen regering. De står på samme side som UNMIK og EULEX. Hvis jeg skal sige det kort, så er sagen, at når vi siger "universalitet", så siger de "forskel". Når vi siger "solidaritet", så

siger de "diversitet". Måske kan det give et billede af den dybe ideologiske forskel, der findes imellem os og dem, og hvor de forventer, at vi retter os ind. Jeg mener, at de er meget farvede af de dominerende diskurser om multi-etnicitet, hvilket kommer ud af en post-moderne og post-strukturalistisk tankegang. Fra den slags begreber, som vi i bevægelsen støtter os op ad – politik, økonomi, suverænitet og lignende – så ønsker de et skift til begreber som identitet, etnicitet, religion og kultur. Så det skal ikke handle så meget om, hvad der tilkommer mig som borger, og hvad jeg materielt set bliver snydt for, men i stedet "hvem er jeg?".

Det er et skift, der skal få os til at fortrække til indadvendte spørgsmål om identitet. "Er jeg kosovarer eller albaner?", "er jeg vesterlænding eller østerlænding?", "er jeg muslim, katolik, ortodoks eller protestant?". Vi kan bedre lide at pege på konkrete spørgsmål om politik, sociale forhold og suverænitetsspørgsmål end spørgsmål om identitet."

Teksten er redigeret og oversat fra engelsk af Stefan Gaarsmand Jacobsen

Stefan Gaarsmand Jacobsen er PhD-studerende ved Afdeling for idéhistorie, Århus Universitet og driver Forlaget Findes.

Ingen grund til panik
-det er bare svineinfluenza!

Af Satya Sagar

De synes at være alle vegne for tiden. Disse indere med deres besynderlige beskyttelsesmasker mod svineinfluenza. På tv'et, i indkøbscentre, biografsale, skoler og gader i mit kvarter. Jeg kan ikke beskrive den glæde som bruser i mit hjerte ved synet af alle disse indiske byboere, som frivilligt skjuler deres ansigter. Lad mig forklare hvorfor.

For det første var masken indtil for nogle få måneder siden en beklæningsgenstand der var reserveret terrorister og andre dæmoner af samme skuffe. Så når respektable mennesker begynder at bære maske, kan de hjælpe med til at bekæmpe åndssvage stereotype forestillinger om hvordan terrorister ser ud eller antageligvis går klædt. Noget helt andet er naturligvis at i tilfældet svineinfluenza er masker af ringe betydning - man kan ikke rigtigt redde røven ved at tildække ansigtet.

"Man kan ikke redde røven ved at tildække ansigtet."

Svineinfluenzaen i et andet lys

En endnu bedre grund til at det er en god idé for middelklasse-indere fortsat at bære maske, er simpelthen den at de bør være dybt skamfulde over den offentlige sundheds-situations bedrøvelige tilstand i deres land.

Sidste gang jeg undersøgte tallene, i midten af august 2009, var antallet af indere der dør pga. pludselige angreb på deres helbred forårsaget af fattigdom, viruser, bakterier, parasitter og dårligt førte motorcykler og knallerter som følger:

- *Underernæring: omkring 1 million børn dør inden de er 28 dage gamle.*
- *Malaria: Mere end 900.000.*
- *Luftforurening: 527.700.*
- *Tuberkulose: 400.000.*
- *Trafikuheld: Mere end 100.000.*

Alene disse dødsårsager, som det er muligt at forhindre, kræver sammenlagt omkring 8000 indere der dør hver dag. Til sammenligning med de 71 der døde af svineinfluenzaen i de to første måneder Indien var ramt af pandemien. Og hvis hver af de 8000 dødsfald blev fremstillet på vores avisers forsider og i tv-nyhederne hver eneste dag, ville der ikke være nogen steder at stikke hovedet i busken.

På nuværende tidspunkt er svineinfluenzaen eller den nye pandemiske

TAMIFLU. Svineinfluenzaen er over os. Men hvor stor en trussel er den egentlig? Og er det i virkeligheden nogle helt andre farer der truer verdens sundhedstilstand? Den indiske journalist Satya Sagar giver os dels et perspektiv på sagen set fra et udviklingsland, dels et bud på hvorfor regeringer, internationale organisationer og store medicinalvirksomheder bidrager til hysteriet.

H1N1- influenza, som Verdenssundhedsorganisationen kalder den, det mindste sundhedsproblem i et stort udviklingsland som Indien eller i og for sig i resten af verden. Blot fordi et fænomen spreder sig med stor fart, slår nogle få mennesker ihjel og får en masse omtale i medierne, bliver det ikke den største sundhedsfare som vi står over for i dag.

Det jeg argumenterer for, er et perspektiv på sagen, så vi kan tackle svineinfluenzaen som en af mange større sundhedsproblemer vi står over for i verden i dag.

Et simpelt spørgsmål der bør stilles, er hvorfor verden ikke udviser samme interesse i at bekæmpe malaria eller diaré? De er begge meget større dræbere verden over og kan imødegås med en passende fordeling af resurser.

Som en nylig intern briefing fra US Center for Disease Control noterede: "Nogle få tusind mennesker dør af H1N1-virus og alle ønsker at bære maske. 9 millioner mennesker dør af aids og ingen ønsker at bruge kondom."

"Nogle få tusind mennesker dør af H1N1-virus og alle ønsker at bære maske. 9 millioner mennesker dør af AIDS og ingen ønsker at bruge kondom."

Facts om svineinfluenza

Lad os først se på nogle fakta omkring den pandemiske H1N1-influenza som vi kender dem fra udtalelser fra internationale organisationer, regeringer og medierne:

- Det "nye H1N1"-influenzavirus blev først identificeret i april 2009 under et udbrud i Mexico. Betegnelsen "svineinfluenza" er faktisk en smule misvisende idet den menes at være en mutation af fire stammer af influenza A-virusse, af undertypen H1N1: en der er endemisk for mennesker, en der er endemisk for fugle, og to der er endemiske for grise.

- Ifølge Verdenssundhedsorganisationen har der til og med d. 23. august 2009 været mere end 209.438 tilfælde af svineinfluenza i verden med 2.185 rapporterede dødsfald som følge. Den 11. juni erklærede Verdenssundhedsorganisationen en pandemi hvilket er første gang for en influenza siden 1968.

- Mange epidemiologer har påpeget at i virkeligheden har millioner af

mennesker svineinfluenza, normalt i en mild form, så antallet af laboratorie-bekræftede tilfælde er faktisk meningsløst. Delvist pga. dette annoncerede Verdenssundhedsorganisationen d. 16. juli at den "ikke længere vil udsende globale tabeller der viser antallet af bekræftede tilfælde i verdens lande."

- US Center for Disease Control har noteret at de fleste svineinfluenza-infektioner fortsætter med at være milde – som i tilfældet med sæsonpræget influenza – og at helbredelse foregår meget hurtigt.

Visse eksperter påpeger at dødsfaldene indtil videre udgør "en lillebitte del" af de mennesker der hvert år dør af sæsonpræget influenza – uden at vi er i nærheden af offentlig murren."

- Til sammenligning dør der i USA hvert år alene 36.000 mennesker fra influenza-relaterede komplikationer og mere end 200.000 mennesker indlægges på hospitaler af influenza-relaterede årsager. På et globalt plan berører influenzaepidemier 5-15 % af planetens befolkning, mener man. Selvom de fleste tilfælde er milde, resulterer dette alligevel hvert år i alvorlig sygdom for 3-5 millioner mennesker og i omkring 250.000-500.000 dødsfald verden over.

- Ikke desto mindre forudsiger Verdenssundhedsorganisationen en anden bølge af pandemisk influenza i den kommende vinter, og en gruppe af videnskabsrådgivere for Det Hvide Hus i USA hævdede for nylig at op til 90.000 amerikanske borgere kan dø som følge af den. Vi har ikke noget andet valg end at afvente forårets komme for at vurdere dette udsagn, men sådanne alvorlige forudsigelser har i de sidste par år vist sig slet ikke at holde stik som i tilfældet med SARS og fugleinfluenzaen.

- Der foregår forberedelser for at producere en vaccine imod svineinfluenzaen, men vaccinen vil ikke være tilgængelig før i november måned dette år. Det vil være for sent idet influenzasæsonen vil være i fuld gang fra slutningen af oktober måned. Det påstås at vaccinen sandsynligvis vil være lige så sikker som dem der anvendes jævnligt for at beskytte mod sæsoninfluenza.

Populistisk dagsorden

Før nogen helt misforstår mig, er det vigtigt at sige at jeg ikke benægter at den pandemiske H1N1-influenza er bekymrende og at det i endnu

højere grad kan blive tilfældet i de kommende måneder. Enhver ny virus-form som befolkningen ikke har udviklet immunitet over for, som spreder sig så hurtigt som svineinfluenzaen gør og som både slår folk i høj-risikogruppen og unge og sunde mennesker ihjel, er naturligvis en kilde til bekymring. Og ethvert dødsfald er, uanset årsagen, grund nok til at alle burde sørge idet værdien af et menneskeliv ikke kan bestemmes i matematiske termer.

Behovet for at offentligheden er en smule skeptisk over for den pandemiske H1N1-influenzavirus skyldes den højst uansvarlige dækning som en stor del af de globale medier giver emnet.
Og internationale organisationer og regeringers mang
lende evne til at give en realistisk vurdering af situationen . Regeringer har faktisk tilladt sig en meningsløs populisme med deres mediebårede, oppustede dagsorden om den nye influenza.

"Ethvert dødsfald er, uanset årsagen, grund nok til at alle burde sørge idet værdien af et menneskeliv ikke kan bestemmes i matematiske termer."

Den Spanske Syge eller....?

Tag for eksempel den af de globale medier til ulidelighed gentagne reference til Den Spanske Syge fra 1918. Den skulle antageligt have dræbt mellem 20 og 40 millioner mennesker verden over inden for en periode på kun 6 måneder. Uden at levere nogen former for beviser for at den nye influenza på nogen måde blot har noget af den ondartethed som tilfældet i 1918 har der været et klart forsøg på at gøre sensation ud af sagen og skræmme folk til at tro at en moderne udgave af Den Sorte Død er lige om hjørnet.

Det forglemmes tillige at Den Spanske Syge fra 1918 også var dødelig på grund at der i afslutningen af Første Verdenskrig var tusinder af sårede, syge og dårligt ernærede soldater som vendte hjem til deres hjemlande og dermed førte epidemien ud til alle verdens hjørner.
Der var ingen antibiotika til at tage sig af sekundære infektioner, infrastrukturen i det offentlige sundhedsvæsen var svag, selv i de rigere

lande, og regeringerne havde ikke megen viden om hvorledes man skulle bekæmpe en storstilet epidemi. I dag er verden på trods af alle de problemer vi konfrontere i en meget bedre position til at imødegå enhver pandemi og redde liv.

Faktisk rapporterede den epidemiolog som analyserede aprils H1N1-epidemi i Mexico for nylig at den anslåede dødelighedsrate for viruset er fire ud af 1.000, hvilket betyder at virus er mindre dødeligt end den som forårsagede pandemien i 1918, men noget mere dødelig end sæsoninfluenza-virus der har en dødsrate på to ud af 1.000.

Tamiflu og Rumsfeld

Tag igen eksemplet med hvorledes antivirale stoffer som Oseltamivir eller Tamiflu markedsføres verden over – inklusiv af Verdenssundhedsorganiationen – som et universalmiddel mod svineinfluenza. Der har endnu ikke været udført nogen klinisk test af Tamiflu eller Relenza, den anden antivirale medicin som udskrives mod Svineinfluenza, på en statistisk signifikant gruppe af mennesker påvirket af den nye H1N1-virus. De test der er blevet lavet på personer der lider af sæsoninfluenza, viser at stoffet bidrager til forbedringer, men kun i meget lille grad. I tilfælde med børn har Tamiflu givet stærke bivirkninger, inklusiv hallucinationer i visse tilfælde.

Hvad der gør den verdensomfattende markedsføring af Tamiflu – baseret på så mangelfuld dokumentation for medicinens virkning – endnu mere mistænkelig er den kendsgerning at patentet for stoffet ejes af en virksomhed i Californien ved navn Gilead Sciences, hvis formand indtil 2001 var ingen ringere end Donald Rumsfeld, USA's tidligere forsvarsminister.

Rumsfeld har fortsat mange aktier i Gilead. Virksomheden har siden 2005 set sine profitter tage himmelflugt efter at Tamiflu første gang blev udråbt som et stof der kunne bekæmpe fugleinfluenzaen. Salg af Tamiflu i 2009 forventes at tredobles til 1,86 milliarder dollars i sammenligning med 2008.

Det forøgede salg betyder flere patentafgifter til Gilead Schiences der siden 1996 har licenseret fremstillingen af produktet til Roche.

Rumsfeld var også tilfældigvis involveret i Ford-administrationens

skandaløse beslutning i 1976 om at vaccinere hele USA's befolkning mod en svineinfluenza-frygt som havde grebet landet i perioden. Over 40 millioner amerikanere blev faktisk vaccineret og tusinder af dem udviklede en sygdom, det såkaldte Guillian-Barre Syndrome, der gjorde mange lamme resten af deres liv.

Det er en begivenhed der er værd at erindre, især i lyset af rapporter om at adskillige regeringer rundt om i verden planlægger at gøre vaccination mod den pandemiske H1N1-influenza tvungen for borgerne. Mens det synes at være et fornuftigt middel, og båret af gode intentioner, er det vigtigt for borgergrupper at sætte alvorlige spørgsmålstegn ved både videnskaben og politikken bag. Videnskaben med hensyn til sikkerheden, politikken med henblik på at finde ud af hvorvidt det er skatteborgernes penge der bliver anvendt på grådige vaccine-producenter.

Pandemien som påskud

Det er endnu mere vigtigt i disse tider at civilsamfundet er årvågent omkring regeringer og internationale organisationer under påskud af en global pandemi bryder grundlæggende borgerrettigheder. Da paranoiaen omkring SARS var på sit højeste, erindrer jeg hvorledes hensynet til samfundets sundhedstilstand blev grundlag nok til at fratage personer der blev mistænkt for at være "bærere af sygdom" alle deres grundlæggende rettigheder.

Internationale menneskerettigheder anerkender at regeringer kan bryde civile og politiske rettigheder af hensyn til folkesundheden, men de kan ikke gøre alt hvad der passer dem. Ifølge eksperter på området må forholdsregler til at sikre den offentlige sundhed bryde civile og politiske rettigheder når:

1) De er foreskrevet ved lov.

2) De anvendes ikke-diskriminerende.

3) De relateres til en overbevisende offentlig interesse i form af en betydningsfuld sygdoms risiko for folkesundheden: og,

4) Er nødvendige for at beskytte offentligheden.

Ikke desto mindre var der udbredt diskrimination mod kinesere der rejste udenlands over hele Sydøstasien ved udbruddet af SARS på grund af sygdommens mulige oprindelse i Kina.

I Kina selv blev hundreder, hvis ikke tusinder, af borgere sat i karantæne eller vilkårligt arresteret da de kinesiske myndigheder gjorde et stort show ud af at demonstrere hvor bekymrede de var. Borgernes individuelle rettigheder blev suspenderet på ubestemt tid. I Singapore gik embedsmænd så langt som til at kræve at personer der var mistænkt for at bære SARS-smitten skulle udstyres med elektroniske detektorer som kunne spore deres færden der allerede var begrænset under trusler om straf.

På grund af den alvorlige undergravning af menneskerettighederne som verden har været vidne til siden USA begyndte sin påståede "krig mod terror", er den sidste ting verden har brug for endnu en undskyldning til at arrestere, fængsle og isolere folk og suspendere alle deres menneskerettigheder under henvisning til at de udgør en "fare for folkesundheden".

Alle forholdsregler skal tages for at sikre at svineinfluenzaen ikke gør de der leder vores samfund, til svin.

Oversat fra engelsk af Dino Knudsen.

Satya Sagar er indisk journalist, forfatter og filmskaber. Han bor pt. i Chiang Mai, Thailand, og har bl.a. udgivet bogen "Asia Sees America and other Rants" (Bangalore, 2004).

Haiders gespenst

Af Jørgen Knudsen

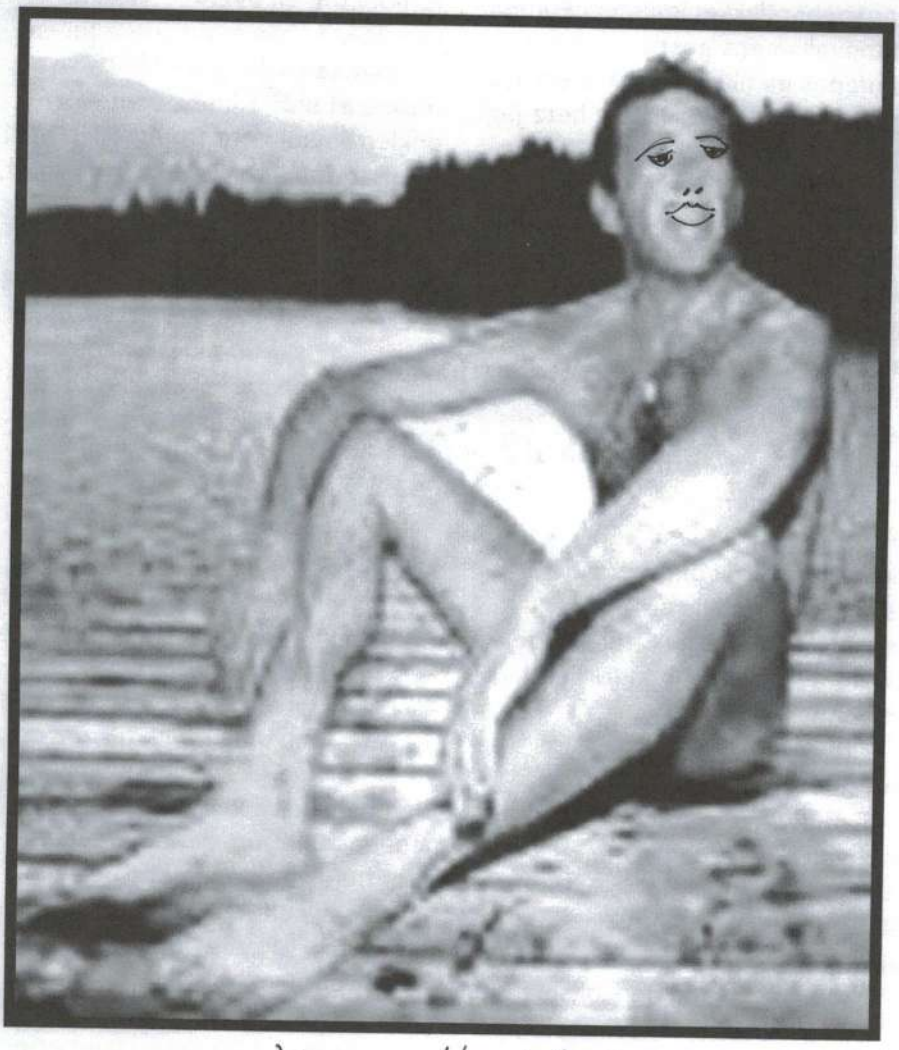

Jörn Haider efter badet!

GHOST BUSTERS. Et spøgelse går gennem Europa, men det er ikke kommunismens spøgelse. Det er højre-populismens. Og ingen synes at tage notat af det. Forfatter og æresdoktor ved Københavns Universitet Jørgen Knudsen maner til kamp.

Et gespenst flakker igennem Europa – nationalismens gespenst. Ingen af Europas gamle magter har sluttet sig sammen til nogen hellig hetz-jagt mod dette gespenst, denne sejlivede vampyr, hverken paven eller EU, hverken NATO, Merkel, Brown eller Sarkozy.

Vi kan også kalde gespenstet for Jörg Haiders gespenst. Haider kørte sig selv ihjel, da denne lov-og-orden-sjæl – efter et besøg på en bøssebar – med 142 km i timen og en alkoholprocent på 1,8 i en sen nattetime – i oktober sidste år – søgte at overhale en anden bil i en landsby i Kärnten. Efter så spektakulær en død har man fortjent lidt gengangeri.

"Haider havde ikke sine racistisk-fascistoide ideer fra fremmede."

Rapkæftet demagog

Haider havde ikke sine racistisk-fascistoide ideer fra fremmede. Hans fader meldte sig som 15-årig, i 1929, ind i Hitlers NSDAP, skønt han var østriger. I nederlagets år, 1945, giftede han sig med den lokale leder af Bund Deutscher Mädel (Det Tyske Pigeforbund, dvs. Hitler-jugend for piger). Sønnen Jörg, født 1950, blev dr. jur. i Wien i 1973. Hans formueforhold tog en uventet lykkelig vending, da han ti år senere fra en sympatiserende "valgonkel" lod sig forære et større gods, som valgonklen havde købt for en slik i 1941, efter at dets jødiske ejer var flygtet, af alt for gode grunde.

Haider var en lynende begavet demagog, fræk, rapkæftet og hurtig. Var han også et historisk særtilfælde, en anakronisme? Han var østriger. Østrig er et af de lande, hvor det nødvendige opgør med nazismen i vidt omfang er undgået, og landet leverer gode eksempler på følgerne af et sådant manglende opgør. Men Haider var heller ikke den første gud- eller djævlebenådede racist i efterkrigstidens Europa, der vakte begejstring og fik tilhængere. Andre tidlige eksempler har vi i den franske Le Pen og den danske Mogens Glistrup, der begge med stor frejdighed ophøjede det nationale til kulturelt fundament og stampede folkebevægelser op af den spontane, begejstringsvillige jord. Som spøgelser er tilsvarende figurer siden dukket op i land efter land, båret frem af en talestrøm så spontan og lidenskabelig, at mangen

garvet politiker må blegne af misundelse. Og hvor fristende er det ikke at erklære disse politiske outsidere som anakronistiske efterkommere efter fascisme og antisemitisme? Fristende, overflødigt og til ingen nytte. De er ikke anakronismer, de har snarere fremtiden for sig.

Frækheden og talentet er deres kendetegn. Mens en dansk kulturminister søger at sætte bom for en amerikaniseret fjernsynskulturs frembrusen ved hjælp af en bizar og hjælpeløs kulturkanon, kujonerer disse mennesker anderledes effektivt offentligheden med deres særlige form for nationalisme: aggressiv, utålmodig og respektløs.
Som Hitlers SA.

Den evige muslim

Den europæiske efterkrigstidsnationalisme har "indvandrerne" som påskud og primær syndebuk, nogenlunde som Hitler havde jøderne, men den nye nationalisme har samtidig Europas grove sociale forskelle som baggrund. Nyfascisterne er denne modstandsbevægelses pionerer, mens borgerskabet savner både motiv og nosser til at sige imod. De har det bare for godt.

Men også hele den eksisterende politiske baggrund må inddrages i en analyse, demokratiets træge besværligheder i en forandrings- og nyhedsfikseret tv-tidsalder, dets lidet begejstrende dagligdag. Igen er Østrig et godt eksempel: Her stod gennem mange efterkrigsår en borgerlig og en socialdemokratisk blok over for hinanden i en sjælden balance. Oplevelsen var: et urokkeligt fastlåst system, hvor begge fløje søgte at erobre hinandens domæne og magt ved at kapre de eftertragtede stemmer "på midten".

Meget af sympatien for Haider var affødt af irritation og frustration over den stivnede politiske situation i Østrig og de alt for rutinerede og sadelfaste gamle politikere med deres velkendte sproglige vaner. Lad os sprænge de uflyttelige, vante rammer, lad os prøve noget helt tredje, noget uhørt og vitalt: Haider! (Også den taktik havde han fra Hitler).

Utilfredshedens forandringshåb

Disse nationalistisk-racistiske partier eller bevægelser virker spontant befriende ved deres aggressive frisprog (også helt bogstaveligt, Pia Kjærsgaards enkle forklaringer kommer jo direkte fra hjertet, også

Messerschmidt var en storartet demagog under sidste valgkampagne, de er ikke syltet ind i politikersproget som deres alt for rutinerede og fantasifattige kolleger). Samtidigt er det rum, de bevæger sig indenfor, tilsvarende primitivt. Fikseret på den udfordring fra "de fremmede", som intet europæisk land har undgået, "muhamedanerne" som Glistrup talte om. Andetsteds handler det om romaerne, i Haiders hjemstavn Kärnten om et svindende slovensk mindretal ("Ingen slovenisering af Kärnten!") – og båret frem af utålmodigheden over for et demokratisk politisk system, som har svært ved at leve op til de utilfredshedens forandringshåb, som de moderne massemedier vækker og lever af. Nye sager, nye skandaler hver dag, ledsaget af lunkne, forkølede reaktioner fra de ansvarlige i deres ansvarlige sprog, som vi kan udenad. Hvor er der en rask mand, der kan gribe kraftigt ind? (durchgreifen, hedder det i Mein Kampf)

Gammel, uafklaret nationalisme i en globaliseret verden, stædige klasseforskelle, racistiske – muslimske – udfordringer og parlamentarisk utålmodighed udgør baggrunden for en europæisk bevægelse, der er ved at vokse sig stærk nok til at opleves som reel trussel, når den samtidig på forskellig måde generer og provokerer det borgerskab, der også er en af dens rødder. Haider var en sand mester i folkelighed og lod sig gerne fotografere i den lokale grønne uniformslignende jakke. Da hans parti kom i regering i Wien, syntes EU det var for meget og besluttede sig for en boykot. Da derpå Pia Kjærsgaard med nogle fæller drog til byen for at støtte ham moralsk, ønskede han ikke at modtage den danske delegation, da han fandt den for ekstremistisk. Fræk som en slagterhund var han.

Fra Bergen til Palermo

Nynazister har vi vel længst haft i selve Tyskland, hvor bevægelsen til gengæld trods alt er så handicappet i selve sit udgangspunkt, at den kun lige akkurat er nået over spærregrænsen i visse Länder – bedst i det tidligere DDR, hvilket fortæller noget godt om det vesttyske demokratis forebyggende evne, henholdsvis noget skidt om det hedengangne DDRs pædagogiske praksis. I Italien, Mussolinis fædreland, har Lega Nord været en aktiv deltager i det politiske liv i mange år, og kan noget

Jørgen Knudsen er forfatter og æresdokter ved Københavns Universitet. Bedst kendt er han for sin store Georg Brandes biografi i fem bind.

europæisk land fremvise et bedre svar på demokratisk rådvildhed end Berlusconi, hvis bizarre og selvpromoverende desperation er i familie med Haiders? I Ungarn, hvor fascismen også har været stærk, og hvor den nationale forurettelse over Versaillesfredens grove indskrænkning af landet sidder som et sår, der let kan springe op, er de ultranationale også stærke. Som de er det i det meste af Balkanområdet, jf., Milosewic' krige. I de tre randstater, hvor den nationalistiske selvhævdelse har grobund både i befolkningsflertallene og i de russiske mindretal.

Og i det Polen, som de berygtede tvillingbrødre Kaczynski har skandaliseret, og som har både Tyskland og Rusland, og måske også det nævenyttige EU at vredes på. Eller det Tjekkiet, der også har fundet EU som velegnet hadeobjekt. Tendenserne i Holland har Gerd Wilders aflagt vidnesbyrd om. End ikke England, endsige Irland, går ram forbi.

I Norge er Siv Jensens Fremskridtsparti vokset de andre borgerlige partier over hovedet. Også i Sverige er den indirekte indflydelse væsentlig: hvad gør Sverigedemokraterne ved sprog og taktik i de øvrige partier, henholdsvis: hvad gør disse partier for at holde gøgeungen ude? Men i de fleste af disse mange europæiske lande har de nyfascistiske partier rekrutteret en væsentlig del af deres medlemsskarer fra et udmattet socialdemokrati. Og overalt har de forsimplet den politiske diskurs.

Der er kort sagt tale om en europæisk bevægelse, som da også med rette er repræsenteret i det EU-parlament, som disse utysker formentlig alle i en vis forstand ønsker ad helvede til, i hvert fald indtil deres repræsentanter begynder at mærke behageligheden ved de gode kontante belønninger for fremmøde m.v. Men jo før de fremstilles som den europæiske bevægelse de rent faktisk er, jo bedre.

Hvad gør vi ved dem? Tapper dem for blod ved brug af Berlusconi'er som erotiseret afledningsmanøvre? Dårligt svar. Tapper dem for blod i alliancer? Det danske eksempel siger: nej. Belønningen for en alliance med damen er 90 mandater. Prisen er en vulgarisering af det politiske liv. Men bekæmpes skal de. Begyndelsen må være en ordentlig dokumentation. Jeg savner i første omgang en bog om dette ærke-europæiske fænomen.

Berlinmurens

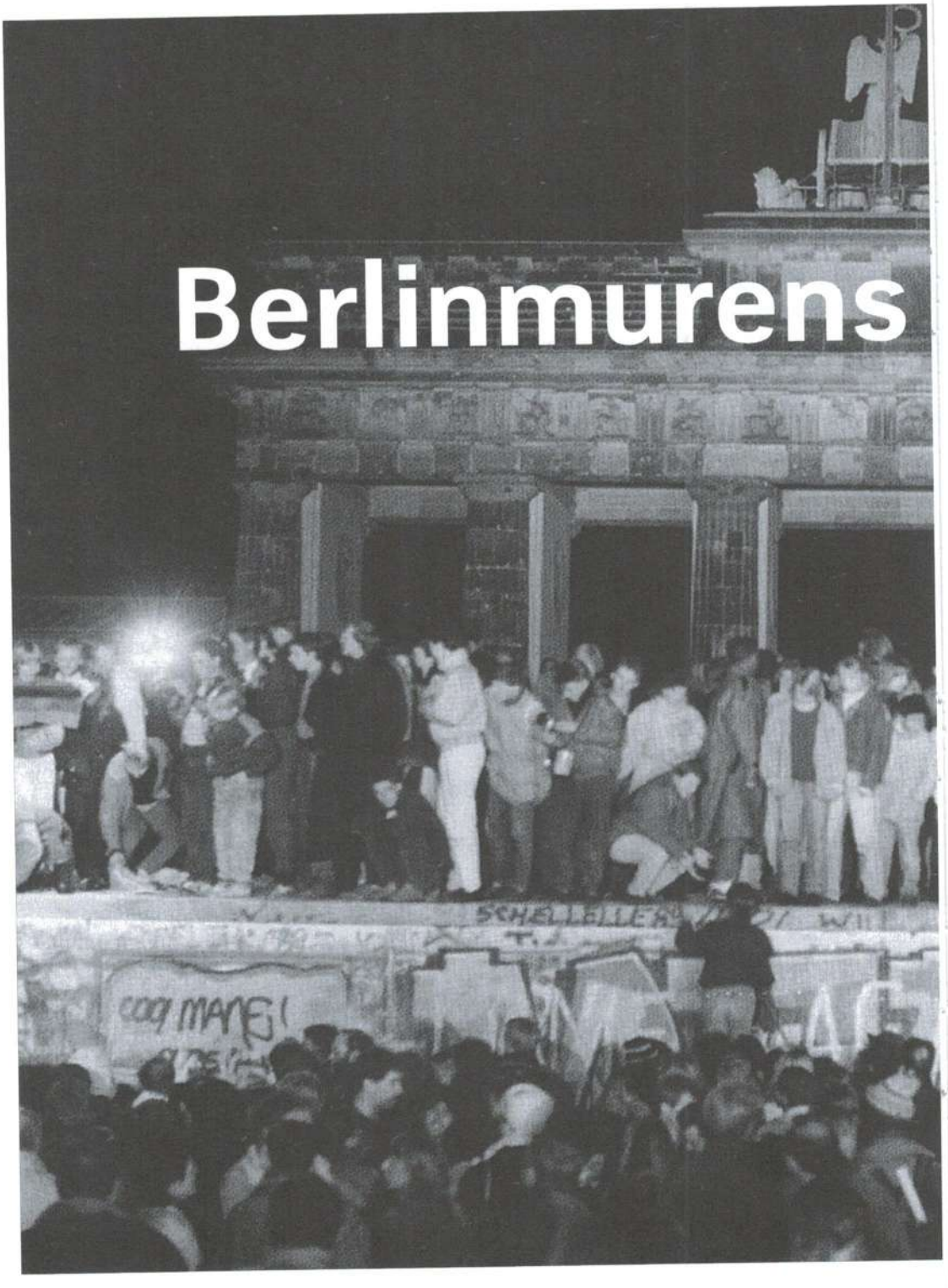

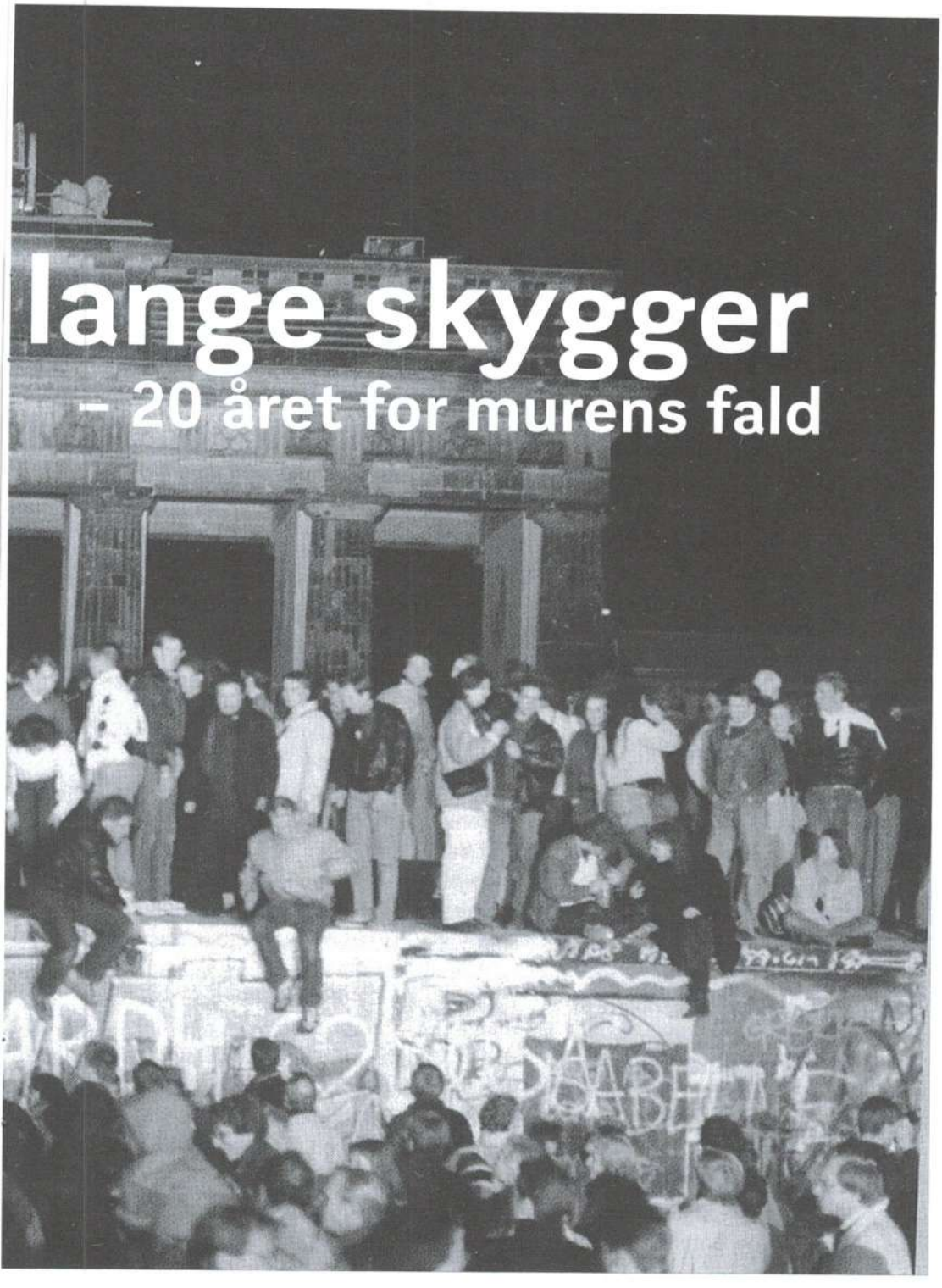

lange skygger
– 20 året for murens fald

TYSKLAND. Den 9. november er det 20 år siden, Berlinmuren faldt. Store folkelige manifestationer var gået forud i bl.a. Leipzig og Østberlin. 5 dage før, dvs. 4. november 1989, havde DDR-forfatteren Christa Wolf holdt en tale ved demonstrationen på Alexanderplatz i Østberlin, hvor hun havde udtrykt bekymring ved slagordet "Wende" (vending, vendepunkt); hun ville hellere tale om "revolutionær fornyelse". ..

Af Jens Fransen

I begyndelsen af 1989 udtalte SED´s generalsekretær, Erich Honecker, at Berlinmuren ville bestå de næste 50-100 år. Det skulle vise sig, at han var helt galt afmarcheret. 9. november blev muren åbnet, Honecker var "blevet gået" tre uger før, og DDR´s opløsning tog for alvor fart frem til genforeningsdagen 3.oktober 1990.

28 år fik dette bygningsværk lov at stå. Som et skræmmende monument over den kolde krig , bygget på et tidspunkt, hvor krigen var allerkoldest. Men problematikken omkring muren er ikke så sort-hvid, som nogle gerne vil gøre den til. I det officielle DDR hed muren Den antifascistiske beskyttelsesmur – en ikke heldig betegnelse, idet den antyder, at den vestlige sektor bestod af fascister. "Sikringen" af statsgrænsen, 13. august 1961 blev opfattet som et slag mod imperialismen og en sikring af freden. Og helt forkert er dette ikke. Frem til 13. august var Berlin et af verdens brændpunkter. Mange frygtede, at det netop var her, lunten ville blive antændt. Så da muren kom, åndede selv vestmagterne lettet op. Den britiske ambassadør ville blot sikre sig, at muren ikke rakte ind i den britiske zone i Berlin. Og Willy Brandt erkendte, at en konflikt var blevet forhindret.

Læser man de talrige erindringsbøger, der fulgte i kølvandet på den tyske genforening, opdager man, at DDR-politikerne anså muren for en nødvendighed i 1961. Uden den ville landet være blevet udplyndret og sandsynligvis være gået til grunde som selvstændig stat. Så relativt kort efter krigen var Tysklandsspørgsmålet stadig ikke endelig afgjort. I ly af muren kom "Det røde økonomiske opsving", og DDR blev en vigtig brik for Sovjetunionen.

En del af de gamle DDR-politikere indrømmer dog, at partiet (SED) lod muren blive en sovepude. For systemet burde efter kort tid have skabt grundlaget for at kunne erstatte muren med noget andet. Dette skete ikke. Tværtimod blev grænsen yderligere befæstet gennem årene. Så sent som i 1987 ytrede Honecker ønske om, at grænsen mellem DDR og BRD skulle være ligeså åben som grænsen mellem DDR og Polen. En floskel kan man kalde det, for Honecker, der selv var en af arkitekterne bag muren, har næppe selv troet på ideen – jævnfør hans udtalelse om at muren ville bestå 50-100 år endnu.

.... Hurtigere end nogen havde drømt om, fik hun og vi andre en masse "Wende" at se. Allerede den 3. oktober det følgende år blev Tyskland genforenet, men som følgende artikel viser, har det ikke været problemfrit. Vi har bedt Tysklands-kenderen Jens Fransen kommentere 20-året.

For befolkningen i DDR kom 9. november som en drøm, der gik i opfyldelse. Frihed, især retten til at kunne rejse, var blevet til virkelighed. Presset om en indlemmelse i BRD kom først senere. For egentlig var interessen fra vesttysk side begrænset. Allerede i 50'erne udtalte forbundskansler Adenauer, at han foretrak et halvt Tyskland helt frem for et helt Tyskland halvt. Og senere ytrede han over for de Gaulle, at for ham lå Europas enhed nærmere end en tysk enhed.

Denne holdning er delvis blevet videreført i årene efter 1989. Det forenede Tyskland fremstår stadig som et spaltet land. Problemerne i efter-euforiperioden er blevet intensiveret i de senere år. Ganske vist er Berlin blevet Europas centrum, hvilket har medført, at utallige byggeprojekter til astronomiske summer har været sat i værk for at markedsføre byen og fjerne de fleste spor af delingen. For de fleste tyskere har det været svært at se sig ud af det, der blev markedsført som "Aufschwung Ost". I de gamle vesttyske delstater blev man pålagt at betale solidaritetsskat til ossierne. I det tidligere DDR opløstes "Treuhand" rub og stub af virksomheder. Også de rimeligt velfungerende. I øst er lønningerne stadig ikke på højde med vest. Og så er der hele arbejdsløshedsproblematikken. Ganske vist er den dalet gennem årene frem mod 2009, hvor krisen igen sætter sig sine spor med stigende ledighed og sociale nedskæringer som følge. Øst har dobbelt så mange arbejdsløse. Tallene dækker over store regionale forskelle, men gennemsnitligt er 12-13% ledige. Samtidig er antallet af fattige kortlagt for nylig. Her viser tallene, at mens 24,3% af befolkningen i Mecklenburg-Vorpommern (øst) hører til kategorien fattige, er tallet for Baden-Württemberg (vest) på blot 10%. Heller ikke CDU under Merkel har været i stand til at skaffe kapital nok til at holde krisen fra dørene. Men i betragtning af at skattegrundlaget falder, fordi Tyskland ifølge tidsskriftet "Der Spiegel" er blevet en skatteoase for store firmaer, der fører kapital ud og lægger skatten i eksempelvis Malta,

" Mange frygtede, at det netop var her, lunten ville blive antændt. Så da muren kom, åndede selv vestmagterne lettet op"

så bliver normalforbrugerne sorteper i spillet.

Valgene siden indlemmelsen viser deres tydelige sprog. Die Linke står stærkt i alle de nye delstater. I en del sågar stærkere end SPD. Selv i vest mærker de fremgang. Ikke kun regionalt som i Saarland, hvor den tidligere ministerpræsident og SPD-kanslerkandidat Lafontaine har ført Die Linke frem til over 20%. I alle delstater på nær Bayern synes partiet at få mandater. Trods antikommunistiske kampagner og intern splittelse har Die Linke opnået folkelig opbakning. Især nok fordi de øvrige partier har svigtet. Ikke uden grund har Lafontaine brugt betegnelsen, at SPD bør resocialdemokratiseres. Samarbejdet med CDU har ikke gavnet SPD. Og krigsmodstanden er Die Linke alene om at repræsentere.

Som beskrevet står Tyskland over for enorme udfordringer i de kommende år. Uddannelsesmæssigt har det tyske – læs vesttyske – uddannelsessystem spillet mere eller mindre fallit. Pisa-undersøgelser o.lign. placerer Tyskland langt nede på listen. Der findes skoler, der af bitter nød opdrager eleverne til at kunne klare sig på socialhjælp. Der er ingen fremtid for disse. For et par år siden udkom en lidt provokerende bog om den tyske ungdom, der er vokset op efter muren. Generation Doof (den dumme generation) bliver de kaldt. Og uvidende er de på mange måder. Men hvorfor?

Det nye Tyskland er et andet – kun et mindretal ønsker muren tilbage – flest i vest – men tiden skriger efter forandring.

Lederen: Systemskifte

Klimakrisen står for døren, eller dvs. den har allerede taget et skridt indenfor. Krisen er svær at forholde sig til og nødvendige tiltag for at ændre den er komplekse. Årsagen til krisen er dog meget simpel, men negligeret i den offentlige debat.

NGO'er og venstrefløjen har i årevis kæmpet miljøets sag, mens højrefløjen har gjort deres for at håne og modvirke indflydelsen fra disse – hvilket endnu engang viser hvor ærkekonservative markedet og dets beskyttere er. Intet bliver udviklet uden at der kan tjenes penge på det, så derfor er der ikke udviklet noget egentligt alternativ til fossilbrændstof på nuværende tidspunkt. Et dansk eksempel er den nuværende regerings holdning til ikke at ville skabe rammebetingelser for bioethanol, ikke under rationalet at det måske ikke er den rigtige løsning, men at det må markedet jo selv klare.

Desuden har den gjort vilkårene for vindmølleproducenter ringere. Danmark er ved at miste sin førerposition på dette område! Kapitalinteresser har været en stopklods for udviklingen af nye klimavenlige teknologier og markedets såkaldte innovative kræfter har endnu en gang spillet fallit – herhjemme og globalt. Hvorfor udvikle noget nyt når der er penge at tjene på olie eller på de investeringer der allerede er foretaget, er rationalet. Markedsbaseret innovation kører i et meget kortsigtet og smalt spor! De vel nok største teknologiske fremskridt i de seneste 70 år, mikrochippen og internettet, er skabt på baggrund af offentligt støttede programmer. Der er tale om innovationer, der for alvor har ændret vores liv.

En anden grund til at kloden er ved at koge over, er at vi alle har tillagt os en livsstil som kræver ufattelige mængder energi at opretholde. Denne livsstil kalder vi "frihed", men er i virkeligheden frihed til at vælge det ene produkt frem for et andet – hvem sagde noget om at borger-skabets interesser og ideologi er hele samfundets!? Denne forbrugslogik er hinsides al rationalitet, nærmest guddommelig. I den offentlig debat er den et uforståeligt kulturelt fænomen som på ingen måde er forceret af de kræfter der lever af den!

Forbrugerisme, det enorme energiforbrug samt markedskræfternes manglende evne til at innovere har skabt klimakrisen. Den er strukturelt betinget, og løsningerne skal ske på dette niveau. Lad os håbe at det kommende klimatopmøde ikke ender i et ubrugeligt kompromis!

Der er brug for at knytte aktuelle begivenheder og problemer til et større perspektiv for at kunne forstå årsag og konsekvens mht. klimakrisen, men også generelt. Det er ambitionen hos Det Ny Clartes nye ansvarshavende redaktion, som består af Kjeld Ammundsen, Troels Riis og mig selv. Vi takker forhenværende redaktør, Dino Knudsen, for et hårdt, men givtigt arbejde med etablering og udvikling af tidsskriftet.

Christian Borum
Redaktør

Nedturen forsætter.

Af Troels Riis

ØKONOMI. I efteråret har man fra medierne fået stadig flere meldinger om at økonomien er ved at komme på fode igen. De positive meldinger kommer især på baggrund af at aktiekurserne igen har vist stigende tendenser.

Lad jer ikke narre af økonomernes og aktieanalytikernes beroligende ord. Nedturen fortsætter. Det er der mange overbevisende grunde til at tro på. Jeg vil her nøjes med at komme med nogle enkelte.

Momsindbetalingerne for en række virksomheder er blevet udskudt, men pengene skal betales ved udgangen af i år, hvilket vil betyde døden for en række virksomheder. For det andet er boligmarkedet hårdt ramt. Rigtig mange banker har indført en politik, der fastholder folk i deres nuværende bolig. Man kan nemlig ikke optage lån til at købe en bolig, før man har solgt den gamle. Resultatet er, at folk bliver boende og håber på bedre tider. Dermed forbliver forbruget lavt, og dem der har råd, sparer op i håbet om at kunne købe ny bolig i fremtiden. For de mindre heldige er tvangsauktionen alternativet på baggrund af et hårdt ramt boligmarked.

Mange tvangsauktioner

Alene i august var der over 400 tvangsauktioner på boliger og ejendomme. Ikke siden midten af 1990'erne har niveauet på tvangsauktioner været så højt. Og dengang var renteniveauet langt højere end i dag. Sker der rentestigninger på udlånsrenten, vil vi opleve langt flere tvangsauktioner i fremtiden. Sidst men ikke mindst må man ikke glemme, at ledigheden fortsat er stor og voksende, hvilket også vil føre til et dalende forbrug.

Regeringens skattereform, der giver til de rige, vil heller ikke have en specielt gunstig effekt på forbruget. De fleste af de penge bliver sandsynligvis brugt til opsparing og vil ikke sætte gang i hjulene, som ellers har været et af argumenterne for at begunstige dem, der har mest.

Håbet er at en ekstraordinær god

juleomsætning kan redde den skrantende danske detailhandel, der ellers må lukke på stribe i starten af det næste år. Personligt tror jeg ikke på det. Jeg har i hvert fald planlagt at spare ved at tage til Sverige og købe julegaver. Ellers rækker min økonomi ikke langt (men jeg har jo heller ikke fået glæde af regeringens skattere-

Overvismand Peter Birch

Henning Carlsen og García Márquez

Af Flemming Larsen

FILM. Den danske filminstruktør Henning Carlsen er i gang med at filmatisere den verdensberømte colombianske forfatter Gabriel García Marquez' seneste roman Memorias de mis putas tristes fra 2004 (oversat til dansk 2005 som Erindring om mine bedrøvelige ludere). Filmen bliver indspillet i Mexico på spansk og bliver med spanske og mexicanske skuespillere. Manuskriptet er skrevet af Carlsen i samarbejde med den franske manuskriptforfatter Jean Claude Carriere. Sidstnævnte lever fint op til sit navn idet han har samarbejdet med navne som Luis Buñuel og Milos Forman og har skrevet manuskript til Bliktrommen efter Günter Grass' debutroman.

Carlsen og García Márquez er et par modne herrer som begge er født i 1927. Begge har også været frontkæmpere på venstrefløjen. Henning Carlsens første spillefilm Dilemma fra 1962 (efter den sydafrikanske forfatter Nadime Gordimers roman A World of Strangers) blev filmet illegalt i Sydafrika under apartheid og er et barsk socialt drama.
Filmen havde premiere samtidig i København, Oslo og Stockholm. Dengang var der ikke mange i vore tre lande der anede hvad apartheid var, og filmen vakte berettiget op-

sigt. Meget hurtigt herefter opstod der antiapartheid-komitéer i de tre hovedstæder. Af Carlsens senere værker er især Sult fra 1966 efter Knut Hamsuns roman blevet rost, og den er da også med i den nye kulturkanon.

Gabriel García Márquez er ikke mindst kendt for romanen 100 års ensomhed fra 1967. Han regnes som en af de vigtigste eksponenter for den litterære retning der er blevet kaldt magisk realisme, en skrivemåde som har inspireret mange andre forfattere fra chilenske Isabel Allende til danske Peter Høeg. García Márquez fik nobelprisen i litteratur i 1982, bl.a. netop for sin brug af denne blanding af 'fantastiske' og realistiske elementer i en fiktiv verden som „spejler en verdensdels liv og konflikter". Forfatteren – med kælenavnet 'Gabo' i Latinamerika – har været meget klar i sin politiske stillingtagen hvilket bl.a. har givet sig udtryk i et tæt forhold til det socialistiske Cuba og venskab med Fidel Castro. Han har været korrespondent for det cubanske nyhedsbureau Prensa Latina i New York, men måtte flytte til Mexico pgra. konstante trusler fra CIA og eksilcubanerne.

Henning Carlsens film skal efter planen have premiere i løbet af 2010.

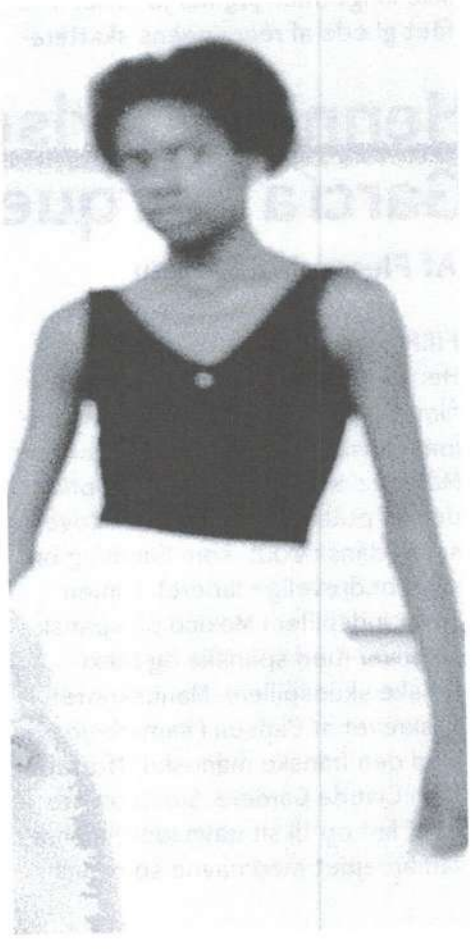

Om at sidde med ved bordet.

Mikael Nyberg

SVERIGE. "Vi må sidde med ved bordet for at kunne påvirke." Med denne begrundelse har politiske og faglige ledere solgt ud af alt muligt og umuligt de seneste år. Senest afstod LO og S-ledelsen fra muligheden for med et nej til Lissabon-traktaten at værne om svenske faglige rettigheder mod EU-domstolens fremstød. Det gik ikke engang an at forsinke processen mens man ventede på besked.

I største hast måtte papirerne skrives under og den svenske grundlov og andre småtterier 'aftales væk', for nu gjaldt det om at komme med og påvirke det nye Europa.

Men Svenska Freds- og Skiljedomsföreningen (...freds- og voldgifts...), som engang var en pacifistisk organisation, er dog nok dem der har strakt dette argument længst. Vi må være med og føre krig i Afghanistan, forklarede talskvinden Anna Ek for nylig i Aftonbladet (18/8). Så får vi nemlig "en større troværdighed når vi kritiserer andre landes krigsførelse og kan bedre påvirke."

Chefen for Centre for European Policy Reform, Charles Grant, en af de store drenge som plejer at sidde med ved bordet, har i Financial Times klaget over den manglende kampvilje hos mange af unionens medlemsstater. Skydeglade stormagter som Storbritannien og Frankrig burde derfor oprette et eksklusivt militært organ inden for EU's rammer:

"Hvert land som måtte ønske at være med i en sådan klub, skulle tvinges til at opfylde visse betingelser hvad angår militær formåen og holdning til brugen af vold

Der er ingen tvivl om at dette krigsorgan ville få en vis betydning. Hvad foreslår 'Svenska Freds' at Sverige skal gøre for at være med og påvirke? Skyde flere afghanere?

Man ser det for sig.....

Af Kjeld Ammundsen

BURKAFORBUD. Man ser det for sig: Der sidder tre personer – bag hver sit falske rokokobord.

I midten sidder formanden, til højre for hende sidder justitsministeren, og til venstre sidder partiets nye håb. Manden der inden for kort tid har været medlem af De Radikale, Liberal Alliance, De Liberale og nu er medlem af De Konservative. Formanden, som er økonomimi-nister, præsenterer – stolt – manden og beder ham om at fremlægge De Konservatives udspil til fremme af integration.

De Konservatives nye stjerne har i et interview i Jyllands-Posten fortalt om deres fremstød for at forbedre integrationen af muslimer, herunder deres vigtigste tiltag: Totalt forbud af burkaer i Danmark. Partiet har senere forsøgt at trække det der med det totale ud af deres forslag – stjernen siger at han blev misforstået – men til avisen (og på bånd) siger han: "Hvis man skal tillade burka når man går i sin have, så skal man lave mange undtagelser. Derfor kan vi lige så godt være konsekvente og sige at burkaen ikke hører hjemme i Danmark". Senere siger han at han ikke "vidste at private haver ikke var en del af det offentlige rum."

På Christiansborg går der vedholdende rygter om at manden ikke er nogen arbejdsbi – og ikke noget geni!

Jyllands-Posten har måske ment det samme. Og derfor ment at det er synd at han har dummet sig – han er jo trods alt en af deres egne – de beder ham bekræfte at forbuddet også skal være gældende i private hjem. Det bekræfter han. Så da han stadig har dummet sig, ringer de til De Konservatives spindoktor som retter teksten: Nu vil man kun have et totalt forbud i det offentlige rum.

Da det hele er rettet til, udtaler den konservative stjerne at "jeg synes at Jyllands-Posten har været fair ved at sikre sig hvad det var jeg mente."

Senere meddeler justitsministeriet at et forbud er krænkelse af den personlige frihed. Det er ikke muligt at forbyde burka – hverken i det offentlige rum eller i private hjem. Justitsministeren der var med ved fremlæggelsen af forslaget, forudså ikke dette. Så meget for den justitsminister!

Det skal indrømmes at De Konservative ikke er de eneste idioter i denne sag, også Socialdemokraterne tilsluttede sig forbuddet. Så meget for det frisind?

PS. Personligt synes jeg at burkaen er en hæslig beklædningsgenstand. På den anden side: Når jeg ser Kong Henrik fremtræde med " kors og bånd og stjerner" hængende ned over bugen, så forekommer dette også en smule uklædeligt.

»Jeg synes, at Jyllands-Posten har været fair ved at sikre sig, hvad det var, jeg mente.«

Naser Khader (K)

Freuds religionskritik

Af Christian Braad Thomsen

Faderbehov.
I år er det 70 år siden, psykoanalysens grundlægger Sigmund Freud døde. Der er ikke noget nyt i, at han i disse år lægges voldsomt for had: Det blev han også i sin levetid. Hans bøger blev brændt på de nazistiske bogbål, og selv måtte han som olding flygte fra Wien for at undgå samme skæbne. Men han er så aktuel som nogensinde. I en tid, hvor religionen f.eks. fylder stadigt mere i det offentlige rum, er Freuds religionskritik nok værd at overveje. Faderreligionen i jødedom, kristendom og islam er for Freud eksempler på menneskets angst for at tage hånd om sit eget liv. Han betragter religion som en neurose og som et værn mod at blive voksen. Når vi som børn efterhånden begriber, at vores far alligevel ikke er verdens stærkeste mand, melder en række andre muligheder sig: Vi kan finde en stærk mand i politiske ideologier som kommunismen og nazismen, men vi kan også finde ham i religionen, hvor han ikke er underlagt realitetstesten. De kristne skaber i fantasien, hvad de har brug for i virkeligheden, nemlig en far, som er almægtig, alkærlig og alt-tilgivende Vi kan imidlertid også afskrive faderbehovet som infantilt og tage ansvaret for vores egen tilværelse. Freud mente, at denne løsning er pant på voksenhed, men han var samtidig opmærksom på, at den religiøse løsning indebærer den fordel, at "den fromt troende i høj grad er beskyttet mod faren for visse neurotiske lidelser; påtagelsen af den generelle neurose befrier ham for at danne en personlig neurose."

Tankegangen er interessant: Lever man i et samfund, hvis sygdomme man er vant til at opfatte som tegn på sundhed, kan man acceptere meget som normalt.

Det, som i den ene kultur kan forekomme neurotisk, kan i den anden være et værn mod neurosen. Vi finder det i dag ikke normalt, hvis en ung mand deler de gamle nordboeres tro på, at lyn og torden skyldes Thors kørsel i hestevogn hen over himlen, men til gengæld finder nogle det helt normalt at tro på en gammel ørkenreligions ord om, at en ung mand trodsede naturlovene og genopstod, efter at han var henrettet. De beskytter sig mod den personlige neurose ved at antage den generelle og vaccinerer sig mod døden ved at tro på genopstandelsen.

Faderbehov. Sigmund Freud døde den 23. september 1939. Freuds arbejde skulle få stor indflydelse på eftertidens måde at tænke på. Hans indflydelse blev stærkest inden for psykologien samt inden for litteratur- og anden kunstkritik. Men ind imellem beskæftigede Freud sig også med bredere samfundsmæssige temaer, som f.eks. religion eller massepsykologiske fænomener. I nedenstående artikel behandler Braad Thomsen Freuds religionsanalyse. Mange vil i disse tider fremhæve forskelle på kristendom og islam, men artiklen opfatter begge disse religioner som udtryk for et infantilt behov for en stærk far.

De kristne lægger et ukristeligt hovmod for dagen i den opfattelse, at hvis vi hedninge overhovedet er i stand til at udvise ømhed, godhed og kærlighed, skyldes det, at vi er påvirket af den kristne kultur. Tværtimod er nogle af de mest bestialske torturmetoder i menneskehedens historie praktiseret i Guds navn. Det er intet tilfælde, at de kristne netop har valgt at lade deres kærlighedsbegreb være symboliseret ved et sadomasochistisk tegn som korset. Kirkens repræsentanter har langsomt pint livet ud af anderledes tænkende.

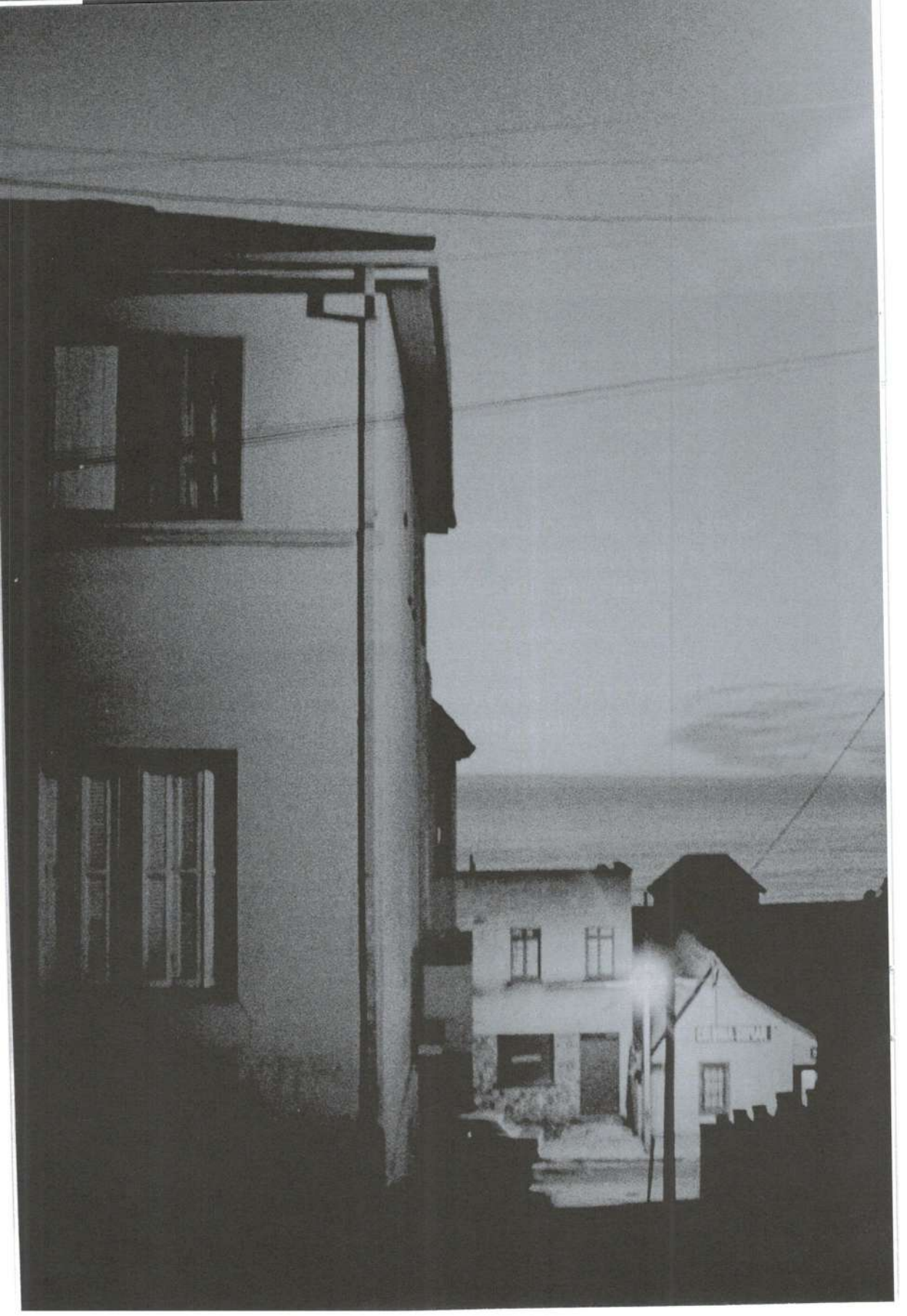

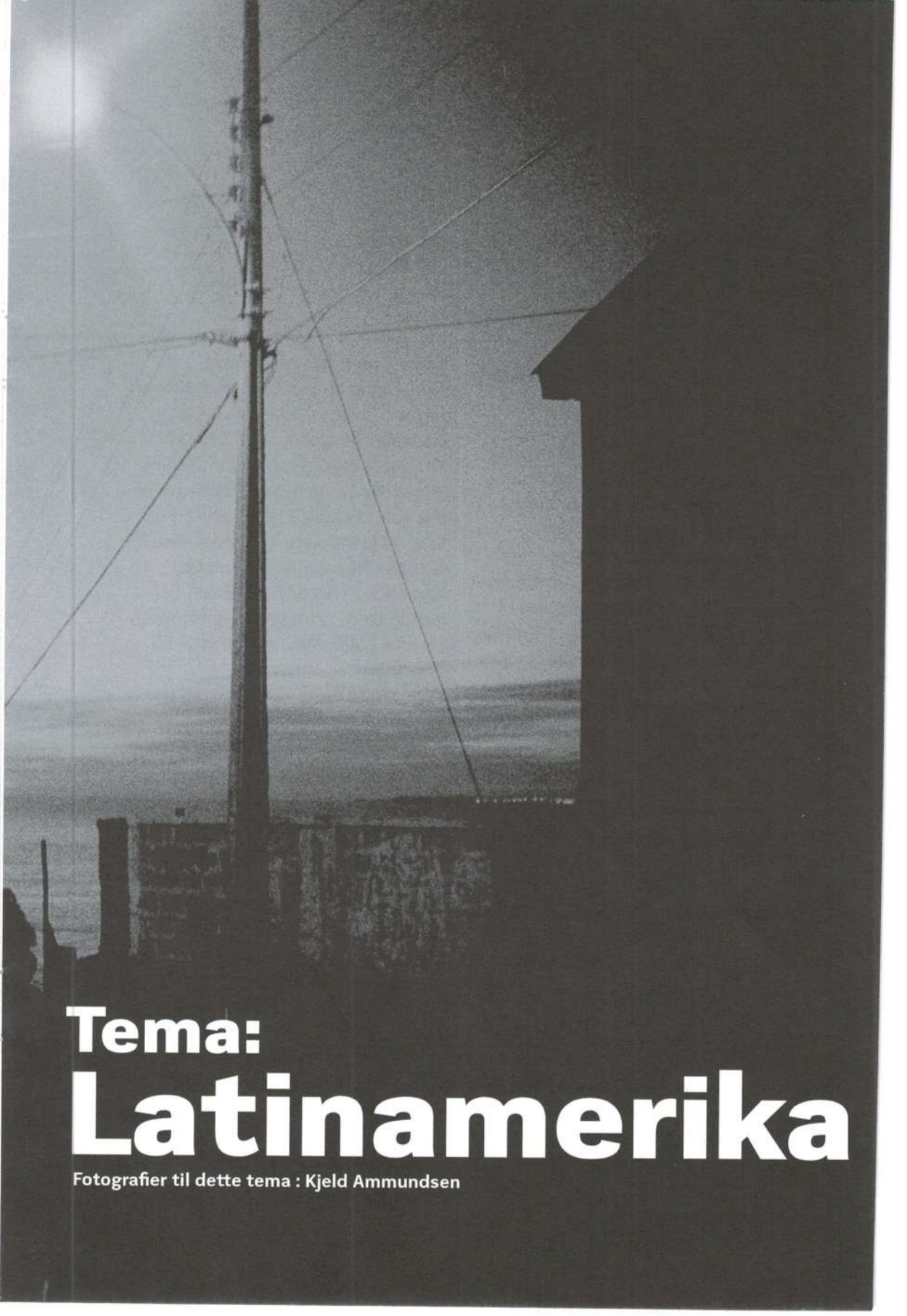

Tema:
Latinamerika

Fotografier til dette tema : Kjeld Ammundsen

Latinamerika i dag

Af Marta Harnecker

Latinamerika – pioner i kampen mod nyliberalismen.

Latinamerika var det første område, som blev påtvunget den nyliberale politik. Chile, mit land, blev brugt som prøveklud, inden premierminister Margaret Thatchers regering indførte den i Storbritannien (se artiklen Den verden de efterlod i Det ny Clarté #2 om Pinochet m.fl., red.). Men det var også det første område i verden, hvor der opstod en modstandsproces mod denne politik; en modstand mod en politik, som alene havde tjent til at øge fattigdommen og den sociale ulighed, ødelægge miljøet og svække arbejderklassen og de folkelige bevægelser i almindelighed.

Det var her, den første revolutionære bølge opstod efter socialismens sammenbrud i Østeuropa og Sovjetunionen. Efter mere end to årtiers lidelser begyndte et nyt håb at spire.

Vi så tilblivelsen af venstreorienterede regeringer, som var mere eller mindre engagerede i folkets kamp. Vi må huske, at da Chávez vandt i Venezuela i 1998, var dette land en isoleret ø midt i et hav af nyliberalisme over hele kontinentet.

Men kort efter, i 2000, vandt Ricardo Lagos i Chile; i 2002 Luis Inacio da Silva i Brasilien; i 2003 Néstor Kirchner i Argentina; i 2005 Tabaré Vázquez i Uruguay; i 2006 Michelle Bachelet i Chile, Evo Morales i Bolivia, Rafael Correa i Ecuador, Daniel Ortega i Nicaragua og Christina Fernández i Argentina; i 2008 Fernando Lugo i Paraguay; og for nylig, i marts 2009, Mauricio Funes i El Salvador.

For første gang i Latinamerikas historie – og med den nyliberale models krise som baggrund – var kandidater fra venstreorienterede partier i stand til at vinde valg i størstedelen af landene i denne region ved at hejse det anti-nyliberale flag.

Folkelige bevægelser: De vigtigste aktører (Fra folkelige bevægelser til politik)

Det var ikke de politiske partier, men derimod de folkelige bevægelser, der udgjorde fortroppen i kampen mod nyliberalismen. Disse bevægelser opstod på baggrund af den nyliberale models og dennes politiske institutioners legitimitetskrise og udsprang af de drivkræfter, som

DEMOKRATI. Der er sket store forandringer i Latinamerika de seneste år. Denne artikel lægger ud med et overordnet overblik over situationen og følger op med en diskussion af forskellige aspekter ved forandringerne. Ikke mindst er det måske interessant for et dansk publikum at høre en latinamerikansk stemme, der på den ene side fremhæver de nye regeringers (og de folkelige bevægelsers) kamp for politisk demokrati, samtidig med at Martha Harnecker oplyser, at de latinamerikanske folks respekt for det traditionelle borgerlige demokrati, som det har fungeret i Latinamerika, kan ligge på et meget lille sted.

fandtes i deres lokalsamfund eller lokale organisationer.

Det var meget pluralistiske bevægelser, hvor befrielsesteologi, revolutionær nationalisme, marxisme, 'indigenismo' (politisk bevægelse som vil bevare de oprindelige folks kultur i Amerika, red.) og anarkisme optrådte side om side.

I denne modstandskamp opstod der sammen med de gamle bevægelser (især bøndernes og de oprindelige folks) nye sociale bevægelser, som f.eks. dem der i Bolivia kæmpede mod privatisering af vand (vandkrigen) og for erobring af kontrollen med gas (gaskrigen); piqueteros i Argentina, skabt af små næringsdrivende, arbejdere, arbejdsløse, akademikere, pensionister osv.; gældstyngede mexicanske bønder; chilenske gymnasieelever kaldet "pingvinerne"; økologiske bevægelser; bevægelser af forarmede arbejdere; bevægelser mod nyliberal globalisering. Også middelklassen trådte ind på den politiske arena, som f.eks. sundhedsarbejderne i

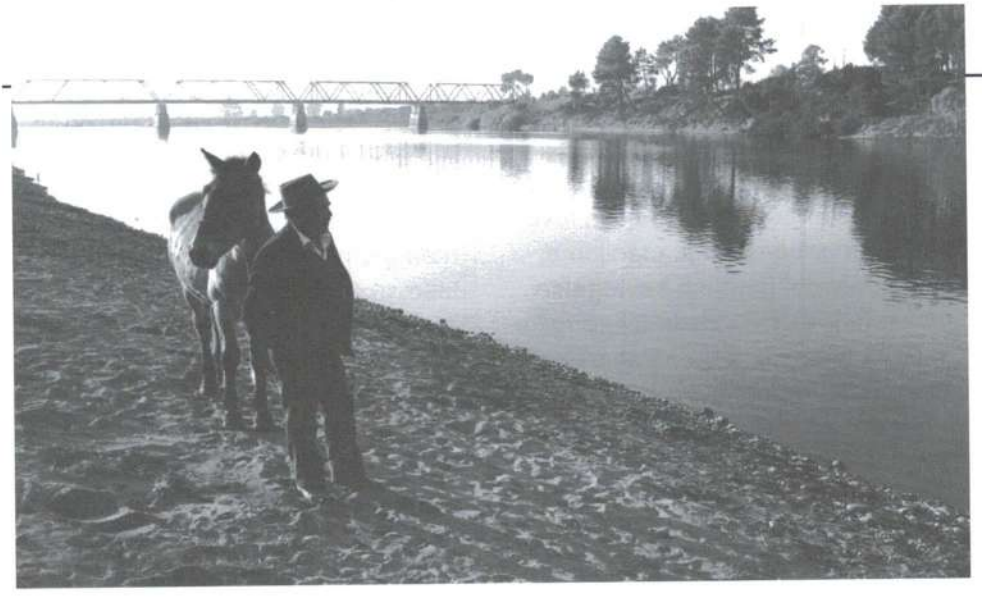

El Salvador og caceroleros (kasserolledemonstranterne) i Argentina m.fl.

Den traditionelle arbejderbevægelse, der var hårdt ramt af de nyliberale foranstaltninger, optrådte kun undtagelsesvist i forreste række på den politiske scene.

Til at begynde med var de nævnte bevægelser afvisende over for politik og politikere, men efterhånden som kampen skred frem, gik de fra en 'apolitisk' holdning forstået som udelukkende modstand mod nyliberalismen over til en mere og mere direkte politisk holdning, der satte spørgsmålstegn ved de etablerede politiske magthavere, for til sidst – som f.eks. MAS (Movimiento Al Socialismo) i Bolivia og Pachakutic i Ecuador – at bygge deres egne politiske instrumenter.

Gunstigere magtbalance

I Chile sejrede den nyliberale kontrarevolution fuldstændigt med lovændringer, der legaliserede den nyliberale politik, og et privatiseringskapløb ødelagde en stor del af den industrielle sektor, som tidligere var blevet nationaliseret af Allende. Men ser vi bort fra Chile, var dette system ude af stand til at konsolidere sig i alle de andre lande, takket være folkets modstand.

Marta Harnecker er socialistisk sociolog og forfatter fra Chile. Hun blev tidligt påvirket af den cubanske revolution samt af Louis Althusser under et studieophold i Frankrig. Harnecker har skrevet mange bøger og artikler om den latinamerikanske venstrefløj.

Stillet over for den nyliberale models krise, som i dag er skærpet af kapitalismens verdensomspændende økonomiske krise, er der kun to veje at gå: enten at omarbejde nyliberalismen eller at tage skridt i retning af et alternativt projekt, der ikke bygger på profittens logik, men på en humanistisk og solidaritetsbaseret logik, der kan sætte gang i en økonomisk udviklingsproces i vores region til gavn for flertallet i de enkelte lande og ikke for eliten.

Latinamerika befinder sig i en ny fase med nye magtforhold. Den situation, der eksisterede i 1998, da Chávez vandt, har ændret sig radikalt.

Som noget nyt er der de seneste 10 år (1998-2008) skabt nogle magtforhold i Latinamerika, der gør det muligt at begrænse fremmed indblanding, hjælper til at undgå statskup (mod Chávez eller Evo Morales, f.eks.) og udenlandske invasioner og gør det umuligt at gennemføre økonomiske blokader som dem, der engang spillede en vigtig rolle i højrefløjens strategi mod Allendes regering i Chile, og som stadig påvirker Cuba.

Selv om magtforholdene fortsat er uhyre gunstige for det imperialistiske projekt, er der tegn på, at USA's regering ikke har det absolutte herredømme på verdensarenaen, hvilket for eksempel ses af den overvældende fiasko i Irakkrigen og af den manglende evne til at indføre frihandelsaftalerne med Latinamerika (ALCA)-USA har måttet nøjes med bilaterale handelsaftaler med nogle enkelte lande. Dertil kommer, at venstreorienterede kandidater, der var parate til at opponere imod USA's politik, har vundet i hele regionen på trods af USA's store magt over medierne.

Disse mere gunstige magtforhold på det latinamerikanske subkontinent skaber bedre betingelser for, at den enkelte nationale proces kan følge sin egen retning. Et tegn på disse nye magtforhold er møderne mellem latinamerikanske og caribiske statsoverhoveder uden USA's tilstedeværelse og med deltagelse af det heroiske Cuba, som var marginaliseret indtil for blot få måneder siden.

Dertil kommer, at selv om den nyliberale model ikke kan siges at være overvundet,

så er der i dag kun meget få, der er villige til at forsvare den, eftersom den har mistet sin legitimitet ved at demonstrere sin manglende evne til at løse vore folks vigtigste problemer.

Endvidere er det vanskeligt at benægte, at der er strukturelle selvmodsigelser i den kapitalistiske udviklings aktuelle fase; det bliver mere og mere tydeligt, at det industrielle landbrug ikke er bæredygtigt, at jordens oliekilder udtømmes, at naturens ressourcer er begrænsede, og at kapitalen på trods af sit internationale overherredømme ikke har en plan for national udvikling, hvilket påvirker dens herredømme på lokalt plan.

Desuden er den borgerlige demokratimodel i krise i vore lande; folk har ikke længere tillid til denne regeringsform, som ikke har formået at løse vore folks alvorlige problemer.

Folk accepterer i stadig ringere grad den meget store afstand mellem vælgere og valgte.

Venstreorienterede regeringer: hvad er muligt?

Som tidligere nævnt regeres størstedelen af landene i Latinamerika i dag af præsidenter, der er demokratisk valgt og støttet af venstrekræfter. På trods af at de indbyrdes er meget forskellige, har disse regeringer tre sammenfaldende programpunkter nemlig kampen for social lighed, politisk demokrati og national suverænitet.

Men før vi analyserer regeringerne og kigger nærmere på deres muligheder, kunne jeg tænke mig, at vi opholdt os lidt ved de begrænsninger, som i dag gælder for vore regeringer.

Mediernes indflydelse er så stor, at de har opnået, at store dele af befolkningen uden videre accepterer den kapitalistiske styring. Det er derfor helt rigtigt, når Noam Chomsky hævder, at propagandaen er ligeså nødvendig for det borgerlige demokrati, som undertrykkelsen var det for diktaturet.

Samme forfatter har sagt at verdens reaktionære kræfter accep terer de demokratiske spilleregler, så længe de via kontrol over

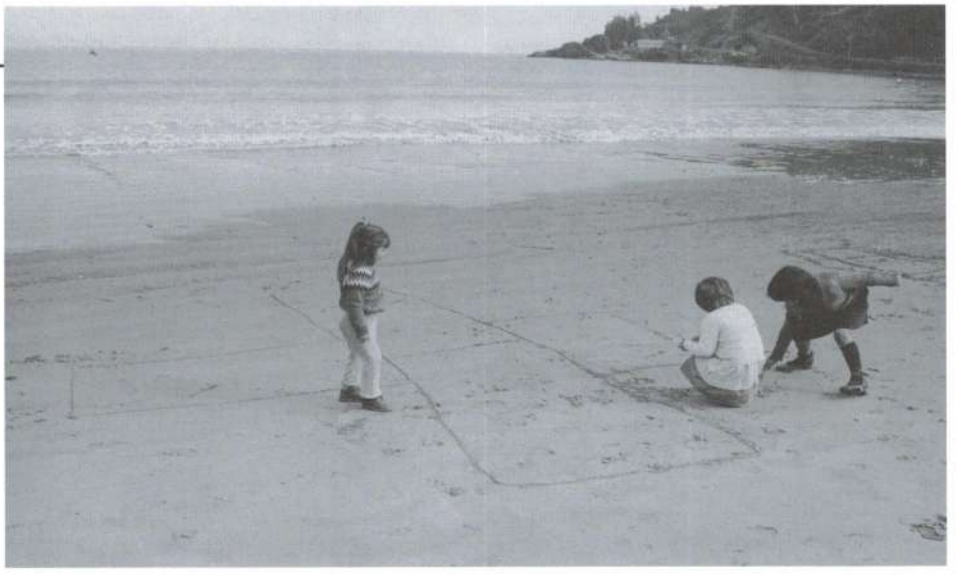

medierne kan "skabe konsensus" og dermed "tæmme pøbelen". Og dette er de imperialistiske magthavere og højrekræfterne kun alt for bevidste om. I alle vore lande er oppositionens våben i mediekrigen meget mere magtfulde end dem, som vore regeringer har til rådighed.

Selv om den stemmeberettigede del af befolkningen i vore lande gennem de sidste årtier er vokset enormt, og det bliver stadig vanskeligere at lave valgsvindel, så har dette paradoksalt nok ikke resulteret i en egentlig styrkelse af demokratiet, fordi størstedelen af de store beslutninger ikke bliver vedtaget i parlamenterne, men i institutioner uden for deres kontrol: de store internationale finansorganisationer (Den Internationale Valutafond, Verdensbanken), de autonome centralbanker, de store multinationale selskaber, de nationale sikkerhedsorganer.

De regeringer, som bliver kaldt "venstreorienterede", er indbyrdes meget forskellige, og derfor vrimler det med klassificeringer. Nogle forfattere inddeler dem i tre blokke: regeringer, der støtter det frie marked, som Colombia, Mexico og hovedparten af de centralamerikanske regeringer; socialdemokratiske regeringer, som prøver at afbalancere liberalisme med en social politik, som

Chile, Brasilien og Uruguay, dem, som den tidligere mexicanske udenrigsminister Jorge Castañeda har kaldt "den gode venstrefløj"; antiimperialistiske regeringer, der vedtager sociale og økonomiske protektionistiske foranstaltninger over for USA, som Venezuela, Bolivia, Nicaragua, Ecuador, dem, som Castañeda stempler som "den onde venstrefløj". Venstreintellektuelle James Petras fra USA betragter disse lande som tilhørende en pragmatisk venstrefløj i modsætning til FARC i Colombia, ifølge ham det eneste eksempel på en radikal venstrefløj.

Jeg mener, at man skal være forsigtig, når man klassificerer venstreregeringerne i regionen. For at kunne bedømme dem ud fra det, som de har opnået, må man holde sig for øje, hvad de ikke har kunnet opnå, ikke på grund af manglende vilje, men som følge af objektive begrænsninger. Man må derfor tage udgangspunkt i en korrekt analyse af de magtforhold – såvel interne som internationale – som de er undergivet, noget som tit forsømmes af de mest radikale venstregrupper, der kræver gennemførelse af mere drastiske foranstaltninger af disse regeringer og som eksempel fremhæver den venezuelanske regering, der imidlertid er umådeligt gunstigt stillet.

Ingen anden revolutionær proces har sandsynligvis haft så fordelagtige vilkår. Kun ved at analysere magtforholdene vil vi kunne forstå, hvad disse regeringer kan og ikke kan udrette.

Tag for eksempel Brasiliens regering ledet af Luis Inacio da Silva, bedre kendt som Lula. Selv om kandidaten for Arbejderpartiet i Brasilien vandt præsidentvalget i 2002 med større vælgerstøtte end selv Chávez i 1998, skal man ikke glemme, at dette resultat skyldtes en bred politisk alliance, som var nødvendig ikke blot for at vinde ved valgurnerne, men også for at kunne regere landet. Man må huske, at hans parti var og fortsat er i mindretal i begge parlamentets kamre, og at partiet, selv om det sad på og fortsat sidder på et ikke ringe antal borgmesterposter og betydningsfulde delstatsguvernørposter, trods alt er i mindretal på dette område nationalt set. Dertil kommer, at Brasiliens regering er afhængig af international finanskapital i højere grad end Venezuela med dets enorme olieindtægter. Endvidere kan den ikke regne med samme massive støtte fra de væbnede styrker som Chávez, der beskriver sin revolutionære proces som en fredelig, men væbnet proces. Jeg er derfor enig med Valter Pomar, leder af Arbejderpartiets afdeling for internationale spørgsmål, når han siger, at der "ikke består magtforhold, institutionelle mekanismer og en økonomisk situation", som tillader den brasilianske regering at "operere på samme måde som den venezuelanske regering", selv om han erkender, at Lulas regering kunne gøre mere, end den gør.

Bolívar, sammenhold og grundlovgivende forsamlinger

For at vi kan overvinde disse begrænsninger, er Bolívars ideer om, at det er nødvendigt, at vore lande står sammen, mere og mere aktuelle. Hver for sig opnår vi kun lidt, forenede sætter vi os i respekt og kan finde økonomiske, politiske og kulturelle løsninger, som i stigende grad gør os uafhængige af verdens store blokke.

I relation til den nævnte tilstand af begrænset demokrati er det endvidere vigtigt, at vi bestræber os på at ændre de nedarvede spilleregler ved at sammenkalde grundlovgivende

forsamlinger med henblik på at udarbejde nye forfatninger, sådan som regeringerne i Venezuela, Ecuador og Bolivia har gjort det.

Ændring af magtforholdene: at skabe en social kraft

Her vil jeg godt erindre om den politiske idé, som jeg redegør for i min bog Venstrefløjen på tærsklen til det 21. århundrede. Om at gøre det umulige muligt. Der gør jeg gældende, at kunsten i politik er at gøre det umulige muligt, ikke ved at tvinge sin vilje igennem, men derimod ved at forpligte sig på at udvikle egne kræfter, det vil sige ændre magtforholdene, så at det, som nu synes umuligt, bliver muligt i fremtiden.

Og for at gøre det må vi opgive idéen om, at for at skabe politisk magt skal man koncentrere sig om gradvist at vinde terræn i institutionerne. Tværtimod, for at skabe politisk magt skal man skabe en social kraft.

Vore regeringer må derfor gøre sig klart, at de må skabe den kraft og udforme en national og international politik, som gør det muligt at ændre de aktuelle styrkeforhold, så de kan gøre muligt i morgen, hvad der synes umuligt i dag.

I vore regeringer er der stridigheder mellem de kræfter, som reelt ønsker en forvandling af samfundet, og dem, som mener, at der ikke er noget alternativ til at underkaste sig den internationale finanskapitals forlangender. Regeringsmedlemmerne må indse, at deres fremtid i høj grad afhænger af de folkelige bevægelsers evne til at organisere sig, vokse og forvandle sig til en afgørende pressionsfaktor, som rykker balancen til fordel for de progressive kræfter. Kun på den måde kan deres erklærede program føres ud i livet.

Venstreorienterede eller progressive latinamerikanske regeringer må forstå – sådan som det forekommer mig, at præsidenterne i Venezuela og Bolivia har forstået det – at der er brug for et organiseret og politisk bevidstgjort folk, som presser på for at fremme processen, og som er i stand til at overvinde de fejl og vildfarelser, som vil opstå undervejs. De bliver nødt til at forstå, at vore befolkninger må være hovedpersoner og ikke bare spille birollerne.

En måde at skabe gunstige magtforhold på er at udvikle et kampprogram eller en samlende platform, der

skal tjene til at sammenknytte alle de politiske og sociale grupper i landet, der er rede til at overvinde den nyliberale kapitalistiske model. Et sådant program vil gøre det muligt, at en mængde hidtil usete alliancer ser dagens lys. Disse vil kunne udgøre en omfattende social blok, der støtter regeringen og isolerer den stejle opposition.

Vi må forsøge at skabe muligheder for, at alle disse grupper kan mødes og nærme sig hinanden, samtidig med at man sikrer og beskytter den enkelte politiske eller sociale aktørs særegenhed, så de kan påtage sig fælles opgaver, der styrker kampen for at konsolidere det alternative samfund, som vi ønsker at skabe.

Forkortet af Flemming Larsen og oversat fra engelsk af Ellen Agerskov (konfereret med oprindelig spansk tekst). Den engelske tekst kan findes på http://links.org.au/node/1136 og på vores egen hjemmeside www.clarte.dk . Den spanske tekst er på http://www.rebelion.org/docs/84295.pdf .

Indianismo og marxisme i Bolivia.

Af Álvaro García Linera

Den revolutionære nationalisme og den primitive marxisme var to politiske strømninger som begge opstod med styrke efter Chakokrigen (1932-35 mellem Bolivia og Paraguay om grænseområdet Chaco, red.). De opstod i forholdsvis ensartede samfundsgrupper, hovedsageligt de veluddannede mellemlag, og med programmer om økonomisk modernisering og opbygning af nationalstaten der lignede hinanden. De vendte sig ligeledes mod samme modstander: oligarkiets og arbejdsgivernes gamle regime.

Revolutionen i 1952 blev i ord og handling anført af MNR (Movimiento Nacionalista Revolucionario, den revolutionære nationalistiske bevægelse). Efterfølgende kom bevægelsens partiprogram til at stå for en samlet samfundsopfattelse hvor Staten var det altafgørende grundlag og udgangspunkt. Dette førte til en moralsk og intellektuel reform som kom til at sikre bevægelsen politisk og kulturel magt i hele det bolivianske samfund i 35 år – og dette uafhængigt af om de forskellige regeringer var civile eller militære.

Primitiv marxisme

Marxismen i denne første periode var helt åbenbart en ideologi der på det økonomiske område gik ud på industriel modernisering af landet og på det politiske område handlede om konsolidering af nationalstaten. Grundlæggende indeholdt de forskellige marxistiske strømningers revolutionære programmer lignende målsætninger indtil 1980'erne.

Marxismen kom til at udgøre en udbredt politisk kultur blandt arbejdere, lønmodtagere og studenter baseret på arbejderidentitetens forrang for andre identiteter. Den byggede på overbevisningen om den industrielle teknologis progressive rolle hvad angik struktureringen af økonomien, statens centrale rolle mht. ejendom og fordeling af rigdom, udbredelsen af disse værdier til hele samfundet samt den historiske og klassemæssige "underlegenhed" for de forskellige bondesamfund som udgjorde flertallet af befolkningen.

I denne marxismes optik var der hverken indianere eller lokalsamfundsfællesskaber, og en af de rigeste strømninger i klassisk marxistisk tænkning blev derfor blokeret og afvist som uegnet til af fortolke

SELVBEVIDSTHED. En af de ting der præger Det Latinamerikanske Forår, er den nye selvbevidsthed hos de oprindelige folk i verdensdelen, indianerne. 'Indianismo' bliver den kaldt, og vi har i artiklen valgt at beholde den spanske betegnelse. Bolivia er i denne sammenhæng helt central med Aymara-indianeren Evo Morales' sejrrige kamp der førte ham til præsidentposten ved valget i december 2005. Over 60% af Bolivias befolkning er indianere, alligevel er Morales landets første indianske præsident i nyere tid

Denne artikel er skrevet i 2005 umiddelbart før Morales kom til magten og er skrevet af hans vicepræsident.

den bolivianske virkelighed (García Linera hentyder her utvivlsomt til bl.a. den peruanske marxist José Carlos Mariátegui (1894-1930) som opfattede de indianske bønder som den afgørende revolutionære kraft i Latinamerika, red.). Herved tvang denne holdning den fremspirende politiske indianismo til at markere sig klart i den ideologiske kamp både mod de nationalistiske og de marxistiske strømninger som netop begge afviste den kollektive agrariske og etniske tematik. Denne sidste kunne ifølge dem aldrig danne basis for skabelsen af en produktiv politisk kraft der ville kunne få magt til at omdanne den sociale struktur – hvilket indianismo imidlertid netop skulle vise sig at kunne.

Til sidst skulle en meget mere tilbundsgående fortolkning af det etniske og fællesskabsmæssige tema så komme fra en ny kritisk og ikke statscentreret marxisme i slutningen af det 20. og begyndelsen af det 21. århundrede. Den støttede sig på René Zavaletas tænkning (René Zavaleta Mercado (1935-84), som på et tidspunkt var minister i MNR-regering, udviklede en uortodoks marxistisk tænkning, red.) og søgte en forsoning mellem indianismo og marxisme der var i stand til at forbinde lokale erfaringer om produktionsprocesser med mere

universel viden herom.

[García Linera gennemgår i det følgende indianismo's udvikling fra starten af 1970'erne til i dag. Han deler udviklingen op i tre perioder: 1) den formative periode, 2) indlemmelse i statsapparatet, og 3) strategien for at få magten]:

Vi er stolte af vores historie

Den første periode er den hvor 'Katarista indianismo' opstår (opkaldt efter den indianske helt Túpac Katari, som i 1781 organiserede et stort antikolonialt oprør i Andesbjergene, red.).

Den starter som en politisk debat der systematisk begynder at omfortolke historie, sprog og kultur. Det er en debat som fordømmer og sætter spørgsmålstegn, og som fra et historierevisionistisk udgangspunkt kritiserer at løfterne om statsborgerskab, 'mestizaje' (egl. raceblanding, men lanceret for at bøde på den racebaserede sociale ulighed, red.) samt politisk og kulturel ligestilling ikke var lykkedes. Disse ting havde nationalismen lovet de oprindelige folk siden 1952.

Baggrund: Aymara og Quechua er landets to største indianske befolkningsgrupper der tilsammen udgør over halvdelen af befolkningen. Aymara'erne har været de mest aktive hvad angår indianismo's udvikling. Andre lande med meget store indianerbefolkninger er Peru, Ecuador og Guatemala. Bolivias nye styre, der kan opfattes som en slags implementering af den peruanske marxist José Carlos Mariáteguis begreb "socialismo indoamericano", beundres af mange indfødte folk i verdensdelen

Det afgørende bidrag i denne periode er genopdagelsen af det at være indianer, men nu ikke som noget at skamme sig over, men som frigørelsestema, som historisk mønster, som politisk projekt. Det drejer sig om en ægte 'genfødsel' af indianerne som genopdager og gør krav på deres historie, fortid, kulturelle praksis, fattigdom, dyder, hvilket skal vise sig at få praktiske konsekvenser i forhold til udviklingen af identitetsopfattelse og organisationsformer.

Fra begyndelsen lægger indianismo sig ud med marxismen. Den konfronterer sig med denne med samme heftighed hvormed den kritiserer periodens anden store ideologi, kristendommen; begge bliver betragtet som de vigtigste ideologiske eksponenter for den tids koloniale dominans.

'Katarista indianismo'-bevægelsen vokser sig stærkere som oppositionel kraft, og med denne styrke som baggrund deler den sig i slutningen af 1970'erne i nogle større grene. Den første er fagbevægelsen med dannelsen af Confederación Sindacal Única de Trabajadores Campesinos de Bolivia (CSUTCB – Forenede Landarbejderfagforbund i Bolivia), en begivenhed som er udtryk for landarbejdernes fagbevægelses definitive brud med den nationalistiske stat i almindelighed og i særdeleshed med den pagt mellem militæret og bønderne der havde skabt et militært formynderskab over bøndernes organisation. Den anden gren er den partipolitiske, ikke blot med dannelsen af Partido Indio i slutningen af 1960'erne, men også med Movimiento Indio Túpak Katari (Mitka) og Movimiento Revolucionario Túpak Katari (MRTK) som uden megen succes deltager i forskellige valgkampe indtil sidst i 1980'erne. Den tredje gren, ved siden af politik- og fagforeningsområderne, er den akademiske der inden for historiografi og sociologisk forskning helliger sig en streng og grundig revision af historien ved at studere de oprindelige folks opstande, deres ledere og deres krav fra kolonitiden indtil vores tid.

Et andet vigtigt tidspunkt i denne periode, hvor Aymara-identiteten finder sin form idémæssigt og akademisk, indtræffer fra starten af 1980'erne da der sker en langsom, men voksende decentralisering af bevægelsen; 'Katarista indianismo'ens ideologer og

aktivister splittes og giver anledning til tre store strømninger. Den kulturelle som søger tilflugt i det musikalske miljø og i religiøsitet, og som man i dag benævner "pachamámicos" (tilbederne af Pacha Mama, de indfødtes navn for Moder Jord). Den anden strømning, mindre bymæssig end den forrige, bliver kaldt politiske "integrationister" for så vidt som de fremfører retten til at være indianere som pressionsmiddel for at opnå en vis anerkendelse i det herskende statslige system.

En tredje diskursiv variant af disse 'Katarista indianismo'-strømninger er strengt 'indiansk-national'. Det betyder en dagsorden som ikke beder staten om ret til statsborgerskab, men klart slår fast at det skal være de indfødte selv der skal regere staten fordi det er det de vil. En stat som, netop på grund af denne indianske tilstedeværelse, vil være nødt til at konstituere sig som en anderledes stat, en anderledes republik, idet den nuværende 'Republikanske Stat' har været en magtstruktur der byggede på udelukkelse og udryddelse af de oprindelige folk.

Med det synspunkt fremstår indianeren nu ikke blot som et politisk individ, men som et individ der ønsker magt, ledelse og suverænitet. I sin indledende fase tager denne diskurs form af pan-indianisme for så vidt som den refererer til en fælles indiansk identitet der strækker sig over hele kontinentet med små regionale varianter. Dette transnationale syn på de oprindelige folks civilisation kan godt vurderes som et bredere udsyn da det jo sætter sig ud over indianernes sædvanligvis meget lokale krav; imidlertid frembyder det på samme tid en svaghed i og med at det nedtoner de faktiske forskelle mellem de enkelte indianske folk og deres forskellige strategier. Hver enkelt nationale (indianske) befolkning inden for de mange nye styrer der er blevet etableret siden århundredskiftet, vil jo have bestemt sig for sin egen særlige strategi hvad angår integration, modstand eller 'opløsning' som særlig befolkningsgruppe.

Et andet bidrag fra denne strømning er den nærmere beskrivelse af Aymara-indianerens identitet. Denne fremtræder klart som en kollektiv identitet og handler om et politisk individ på vej mod selvbestemmelse og selvstyre. Dens betydning ligger i dens evne til at koncentrere debatten om specifikke territoriale

områder, om faktisk eksisterende befolkningsgrupper samt om magtinstitutioner og bevægelser der er mere afgrænsede og klare end dem pan-indianismen taler om. Derfor kan man hævde at med udgangspunkt i denne opfattelse bliver indianeren og indianismo'en et rent nationalt anliggende, nemlig spørgsmålet om Aymara-nationen.

Indlemmelse i statsapparatet

Den anden periode i skabelsen af et nationalt indiansk projekt handler om indlemmelse i statsapparatet. Den begynder i de sene 1980'ere i en tid præget af stor politisk frustration hos indianismo-bevægelsens aktivister og intellektuelle. Bevægelsens forsøg på at overføre styrken fra massen af fagligt organiserede indianere til en stor vælgertilslutning giver ikke de ønskede resultater.

Samtidig er samfundet og det marxistiske venstres partier vidner til en brutal nedbrydning af den organiserede arbejderklasses identitet og styrke. At antage og genskabe et 'etnisk projekt' forekommer derfor disse partier at være en alternativ mulighed hvad angår de temaer som de skønner mest egnede. Men dermed bliver måden hvorpå dette venstre i tilbagegang nærmer sig indianismo, en forhindring for at det

fatter den logiske helhed i indianismo's forslag. Dette ville have krævet en afvikling af den koloniale og avantgardistiske ramme som karakteriserer venstrekræfterne på dette tidspunkt.

MNR er det parti som med størst klarhed forstår den indianske nationalismes nye udvikling. Det betragter både den og de vanskeligheder som indianismo-bevægelsen gennemlever, som en fare. Gennem alliancen med Víctor Hugo Cárdenas (Aymara-indianer, vicepræsident i 1993, red.) og en række aktivister og intellektuelle i de oprindelige folks bevægelse gør MNR nu deres retoriske anerkendelse af landets multikulturelle karakter til statspolitik. Samtidig skaber Ley de Participación Popular (loven om folkelig deltagelse) mekanismer der muliggør lokal social opstigning – hvilket er i stand til at rumme debatten og aktiviteterne hos en stor del af de i stigende grad utilfredse indianske intellektuelle.

Mens implementeringen af Ley de Participación Popular i visse tilfælde faktisk fører til en betragtelig styrkelse af de lokale fagforeninger som det også lykkes at gøre sig vælgermæssigt bemærket på nationalt plan, kan den også ses som en ret

Baggrund: I 1952 blev der gennemført en revolution hvor tinmine arbejderne var gået i spidsen for oprøret. Tinminerne blev nationaliseret, og der gennemførtes en jordreform der radikalt omfordelte jorden, men derudover løb revolutionen hurtigt ud i sandet, og den ledende bevægelse MNR blev mere konservativ. Bolivia har ligesom andre latinamerikanske lande i perioder været udsat for militærdiktaturer, i 1970'erne et temmelig blodiget af slagsen.

så sofistikeret måde hvorpå lokale aktivister og ledere 'indlemmes' i systemet. De ændrer nemlig strategi idet de begynder at kæmpe deres kampe i og indrette deres organisationsformer efter kommunerne samt de etniske organer der åbenlyst er skabt af staten.

Den nyeste indianismo: Vi vil magten

Den tredje periode i denne nyeste indianske udviklingsproces kan karakteriseres som en strategi for magten, og den finder sted i slutningen af 1990'erne og begyndelsen af det 21. århundrede. Indianismo ophører med at være en ideologi der blot gør modstand inden for det dominerende systems snævre muligheder, og udvikler i stedet en 'nu vil vi have magten'-opfattelse af verden (García L. kalder den 'protohegemonisk', red.). Hensigten er at kæmpe om den kulturelle og politiske ledelse af samfundet samt bekæmpe den nyliberale ideologi som havde været fremherskende i de foregående atten år. Faktisk er indianismo nu den vigtigste og mest betydende frigørelsesideologi i landets politiske liv.

Den er den diskursive og organiserende kerne i hvad man i dag kan kalde "det nye venstre".

Den økonomisk samfundsmæssige baggrund for denne indianismo'ens historiske placering er dens evne til fællesskabsbaseret oprør som er de indianske lokalsamfunds svar på en tiltagende forringelse og opløsning af dels bondesamfundets strukturer og dels mekanismerne for social bevægelighed mellem by og land. De nyliberale reformer af økonomien, som manifesterer sig så tidligt som i 1970'erne, påvirker dramatisk prissystemet i den økonomiske udveksling mellem by og land. Med stagnationen af den traditionelle jordbrugsproduktivitet og åbningen for fri import af varer forværres de i forvejen ufavorable udvekslingsvilkår for bondeøkonomien drastisk med forringelse af bondefamiliernes købekraft, opsparinger og forbrug.

Denne indianismo, karakteriseret ved sin magtstrategi, består aktuelt af to retninger: den ene med en moderat profil: Movimiento al Socialismo, MAS, tidligere Instrumento Político por la Soberanía de los Pueblos (IPSP, Politisk Instrument for Folkets Suverænitet); den anden radikal: Movimiento Indígena

Pachacuti, MIP-CSUTCB (den indianske Pachacuti-bevægelse; Pachacuti var inka-kejser og herskede 1438-71, red.). Den moderate variant havde sit udspring i bondefagforeningernes kamp i Chapare mod programmet for udryddelsen af kokadyrkningen. Via en debat om jordbrug, som i de senere år har fået mere etniske undertoner, er det lykkedes kokabøndernes fagforeninger at etablere en vifte af fleksible og mangeartede alliancer. Denne retning, som kræver den oprindelige befolkning inkluderet i magtstrukturerne, og som lægger vægt på en antiimperialistisk holdning, kan defineres som 'venstreindiansk' på grund af sin evne til at være samlende for den folkeligt nationale, den marxistiske og den venstreorienterede tradition fra de sidste årtier. Dette har gjort at dens appeller bliver relativt godt modtaget i byerne, i mange sektorer og i mange regioner, og at den er blevet venstrefløjens vigtigste parlamentariske kraft samt den vigtigste kommunalpolitiske kraft i landet.

Den radikale indianske retning går for sin del mere klart ind for en total 'indianisering' af den politiske magts strukturer. Selv om jordspørgsmålet stadig indgår som en del af denne indianismo's retorik, er etnisk identitet det afgørende element i alle spørgsmål (etnisk identitet her forstået som de "oprindelige Aymara og Quechua nationer"). Derfor har denne retning kun konsolideret sig i en snæver Aymara-verden, i by og på land, og kan derfor betragtes som en slags 'national Aymara'-indianismo.

Uagtet væsentlige forskelle og konflikter har begge retninger nogle fælles træk:

a) Begge har organisationsmæssig basis i fagforeningerne og de indianske fællesskaber i jordbruget.
b) De parlamentariske "partier" og "politiske instrumenter" er produkter af koalitionsforhandlinger blandt bondefagforeninger samt, i MAS' tilfælde, bybefolkninger. Man forener sig simpelthen for at opnå parlamentarisk præsentation, og dermed bliver triaden "fagforening-masseparti", der er så karakteristisk for det gamle venstre, tilsidesat til fordel for en fortolkning af "partiet" som en parlamentarisk forlængelse af fagforeningen.

c) Lederne og de intellektuelle (i højere grad i MIP) er indianere (Aymara og Quechua) og samtidig 'direkte producenter' (her forstået som den arbejdende befolkning, red.); dermed får disse retningers/partiers indtog på den politiske arena samtidig karakter af klassemæssig og etnisk selvrepræsentation.
d) Den etniske identitet – integrationistisk i nogle tilfælde og selvbestemmelseorienteret i andre – er det idémæssige grundlag for det politiske projekt som præsenteres over for staten.

Appellen går også til resten af samfundet, herunder til den lønmodtagende arbejderklasse.
e) Selv om de fremfører deres krav inden for det etablerede demokratis rammer, foreslår de udbredelse og fuld udvikling af demokratiet baseret på en ikke-liberalistisk organisering af samfundet samt en magtstruktur centreret omkring en slags samlingsregering af 'nationer' og folkeslag.

Artiklen Indiasimo og marxisme i Bolivia er forkortet af Flemming Larsen, oversat fra engelsk af Ellen Agerskov og Flemming Larsen (konfereret med oprindelig spansk tekst).

Den engelske tekst kan findes på http://links.org.au/node/264 og på vores egen hjemmeside www.clarte.dk . Den spanske tekst er på http://www.rebelion.org/noticias/2008/7/70232

Álvaro García Linera er Bolivias nuværende vicepræsident. Han er født i 1962 i en middelklasse mestiz-familie (blandet hvid/indiansk). Han er anerkendt sociolog og universitetslærer, har tidligt solidariseret sig med den oprindelige befolkning hvilket fik ham til at gå ind i ledelsen af en guerillaorganisation. Dette kostede ham fem års fængsel i 1990'erne.

SOLIDARITET. Hvorfor bruger danske fagforeninger krudt på at styrke organisering af arbejdere i Latinamerika? Det ny Clarté har spurgt fagforeningsmændene Jesper Nielsen og Carsten Bansholm, hvad international solidaritet egentlig skal gøre godt for? Et af svarene lyder, at mens fagbevægelsen i de rige lande er på vej tilbage, så er den i de fattige lande på vej frem – og uden solidaritet i dag er der ingen international fagbevægelse om 20 år.

- Der er masser af eksperter, der har en mening om hvad en "decent wage" er i bestemte lande. Vi har en anden holdning til det. Dét er kraftedeme noget folk selv skal bestemme. Og så er vi fundamentalister på et helt bestemt punkt: Folk skal have ret til at organisere sig og forhandle sig frem til kollektive aftaler, siger han.

I de seneste år har den venstrebølge, som også er blevet kaldt Det Latinamerikanske Forår, vendt op og ned på mulighederne for mange af kontinentets arbejdere. Flere faglige rettigheder og bedre organisering er direkte forbundet med venstrebølgen, mener Nielsen.

- Jeg har særligt set det ske i Ecuador. Under de tidligere regeringer blev fagforeninger ødelagt af, at firmaerne splittede sig op i mange små dele, der så udliciterede opgaver til sig selv. Lovgivningen forhindrede folk i at organisere en fagforening i de små mini-firmaer. Takket være en politisk alliance mellem fagbevægelsen og den nye regering ledet af præsident Correa er den kunstige opsplitning nu blevet forbudt. Ifølge Nielsen var der lignende tiltag på vej i Honduras – altså før miltæret og eliten fjernede den venstre-liberale præsident Zelaya.

Danske fagforeninger og det latinamerikanske forår

Interview ved Ulrik Kohl

Kup i Honduras

Da militæret i det mellemamerikanske land Honduras i juni chokerede omverdenen ved at overfalde præsidenten i hans soveværelse midt om natten og tvinge ham i eksil, var det danske fagforbund 3F blandt de første til at fordømme statskuppet. 3F var også i tæt kontakt med den folkelige modstandsbevægelse, der hurtigt voksede frem. Faktisk var flere af protestlederne, der blandt andet bestod af fagforeningsfolk fra sodavandsfabrikkerne og havnene, gamle venner af danske fagforeninger.

Et usandsynligt sammentræf? Nej, ikke helt. For Fagligt Fælles Forbund – i daglig tale 3F – har en lang tradition for samarbejde med arbejdere ikke blot i Honduras, men også i andre fattige latinamerikanske lande som Nicaragua, Ecuador og El Salvador. Nogle af forbindelserne stammer tilbage fra 1980'erne, da fagforeningsfolk i bogstaveligste forstand var i skudlinjen for USA-støttede dødspatruljer i Mellemamerika, et mønster der i dag gentager sig i Colombia.

Jesper Nielsen hører til blandt den gruppe 3F'ere, der har haft Latinamerika tæt inde på livet. Han bejler som international rådgiver for fagforbundets ledelse og er ansvarlig for 3F's Latinamerikaprogram. Han har været udstationeret for 3F i mere end 6 år i Mellemamerika. En af hans vigtigste opgaver i de seneste måneder har været at bistå modstandskampen mod kupmagerne i Honduras.

- Vi syntes egentlig, at det gik fremad med demokrati og faglige rettigheder i Latinamerika, fortæller han til Det ny Clarté.

- Men så kom statskuppet i Honduras. Og hvis ikke der bliver ydet modstand mod den slags metoder, hvis ikke der bliver stukket en kæp i hjulet, så kan den slags let brede sig. Der er andre lande i Latinamerika, hvor eliten og de rige hellere end gerne vil skille sig af med deres regeringer.

Folk skal kraftedeme bestemme selv

For Nielsen er solidaritetsarbejdet med Latinamerika direkte knyttet til dansk fagbevægelses overordnede internationale strategi: Folk i fattige lande skal selv have mulighed for at forbedre deres vilkår ved at organisere sig og selv forhandle.

3F har ca. 350.000 medlemmer og er Danmarks største fagforbund. 3F'ere arbejder typisk i lavt betalte job inden for transport, industri, service og byggeri. 3F har et fast kontor i Managua, Nicaragua, der hjælper latinamerikanske fagforeninger med rådgivning og støtte. Klubber og afdelinger i 3F kan have deres eget direkte samarbejde med latinamerikanske kolleger, det gælder f.eks. Bygge-, Jord- og Miljø arbejdernes Fagforening og Havnearbejdernes Landsklub.

Og der er heller ingen pension, når folk bliver gamle.

- Men hvis først der kommer en stærk fagforening på en bananplantage, så begynder selv naboplantagen pludselig også at betale sine ansatte, hvad de har krav på, bl.a. for at undgå en fagforening. Det smitter, siger Nielsen.

Byg op, før vi går ned

Nielsen savner, at den internationale faglige sammenslutning IFS, hvor danske LO er medlem, bliver et mere slagkraftigt foretagende.

- Vi burde udvikle strategier i fællesskab. Gøre en indsats for at opbygge en fagbevægelse i de lande, hvor der er størst behov. Vi er en international bevægelse, der kun kan gå frem, når vi har styr på, hvad modparten laver, siger han.

Jesper Nielsen synes ikke, det er svært at forklare, hvorfor det kan betale sig at bruge kræfter på at bygge fagforeninger op på den anden side af jorden, samtidigt med at dansk fagbevægelse selv er i krise med faldende medlemstal, underbetalt udenlandsk arbejdskraft og en glidende opløsning af den traditionelle kollektive aftalemodel på arbejdsmarkedet.

- Jo mindre velfærd og jo færre rettigheder der er i Latinamerika og andre fattige dele af verden, jo mere pres er der på dansk velfærd, siger han. Set i det lange perspektiv er der også en anden vigtig grund til at bygge stærke solidaritetsbånd netop i denne krisetid, mener Nielsen.

- Fagbevægelsen i de rige lande er på vej ned. I de fattige lande er de på vej frem, selvom det ikke altid er så synligt. Vi skal udnytte tiden nu, hvor vi stadig er stærke, til at sørge for, at der bliver bygget stærke fagforeninger op i syd. I dag er det sådan, at det er de rige lande, der betaler for, at vi overhovedet har en international faglig organisation. Men om 20 har vi måske ikke råd til at betale kontingenterne, og så er det de fattige landes fagbevægelser, der skal være med til at trække læsset.

Nye tanker kommer udefra

Mureren Carsten Bansholm er en anden 3F'er, som peger på, at gensidighed i den faglig solidaritet er afgørende. Han er faglig sekretær for Bygge, Jord- og Miljøarbejderne i 3F og medlem af fagforeningens Freds- og Solidaritetsudvalg.

Og én af grundene til at eliten slog til mod præsidenten, var hans beslutning om at hæve mindsteløn-nen med 60 pct.

Stærke fagforeninger smitter

- Vi har opnået mange store ting bare i de seneste 3-4 år, siger den optimistiske fagforeningsmand.

- Fagforeninger er vokset frem nye steder eller har vokset sig stærke, hvor de før var helt knækket efter 1980'ernes militærdiktaturer og bølgen af privatiseringer. Nogle tror, at styrkelsen af fagbevægelsen først giver mærkbare resultater for de fattige om 10-15 år. Men sådan er det ikke. Der sker en forbedring lige med det samme, og det skyldes en helt enkel ting, understreger Nielsen.

- Lovgivning bliver aldrig overholdt, hvis ikke der er en fagforening. Punktum. Jeg har set det tydeligt i Ecuador. Typisk er det sådan, at de sociale ydelser, som firmaet er forpligtet til at betale til sine arbejdere, udgør omkring 30% af basislønnen. Når der ikke er en fagforening, bliver folk snydt, så vandet driver. Firmaet stikker de sociale bidrag i lommen på sig selv.

Når arbejderen er syg og skal på hospitalet, er der ingen behandling, fordi sygeforsikringen ikke er betalt.

- Solidaritet – det er gensidig hjælp til selvhjælp, siger Bansholm. Han påpeger, at hans egen fagforening i høj grad er blevet hjulpet og inspireret af erfaringer fra udenlandsk fagbevægelse.

- Vi har på vores generalforsamling besluttet, at vi vil bevæge os væk fra at være en fagforening, der servicerer, og hen mod at være en fagforening, der organiserer. Vi vil ikke sælge os selv på at være et sted, hvor medlemmerne kan få forsikret deres katte og hunde. Folk skal vide, at når de er medlemmer hos os, så er de med i en kamporganisation.

Ifølge Bansholm kan bygningsarbejderne takke udenlandske kammerater for at have udviklet en del af principperne og metoderne bag den nye faglige linje. Længe før det skete i Danmark, blev fagforeninger i USA og England udsat for benhårde neoliberale angreb, der tvang fagforeningsfolk til at tænke nyt. Britiske og amerikanske fagforeninger har i de seneste år oplært danskere ud fra præcis den grundtanke, som Bansholm kalder "gensidig hjælp til selvhjælp".

Den gyldne regel

- Selvfølgelig handler det også om værdier. Det er afgørende, at vi genindfører den kollektive tankegang. Vi skal gå imod det individualiserede samfund, hvor det hele er hængt op på, hvad den enkelte synes, siger han.

Men hvordan hænger værdikampen i den danske arbejderklasse sammen med, at Bygge-, Jord og Miljøarbejderne hvert år samler større summer ind til støtte for udviklingsprojekter i Cuba? Eller det spirende samarbejde med den forfulgte colombianske fagbevægelse – eller for den sags skyld fagforeningens indsats for at oplyse om den alternative latinamerikanske handelsblok ALBA? For Carsten Bansholm er der ingen modsætning, tværtimod:

- Sådan som vi kræver at blive behandlet, sådan vil vi også have, at vores kolleger skal behandles. Kampen mod social dumping er international. Når arbejdere andre steder bliver behandlet horribelt, så er det vores pligt at handle, at råbe op og gøre noget ved det, siger han.

Samtidigt mener Bansholm, at Det Latinamerikanske Forår har betydning også på andre felter, end hvad

der direkte har at gøre med arbejdsmarkedet. Det drejer sig især om opbygningen af den ikke-neoliberale handelsblok ALBA, som blandt andre Venezuela, Cuba, Bolivia og Ecuador står bag.

- Når der pludselig er otte lande, der vil en anden vej, så er det selvfølgelig interessant for os. Derfor er vi med til at invitere præsidenterne fra ALBA-landene til København i slutningen af 2009, for at de kan fortælle om deres alternativ. Vi laver ikke de lange udredninger, men vi vil gerne stå for de praktiske ting, forklarer Bansholm.

Beskidt kul og terror

Carsten Bansholm lægger op til, at fagforeningernes solidaritetsarbejde ikke bare skal udfylde huller i Danmarks officielle ulandsbistand, men snarere skabe grunden for en anderledes udenrigspolitik.

- Staten bruger bistand som et redskab til at fremme sin egen politiske dagsorden internationalt, det er f.eks. det, der sker, når man truer Nicaragua med, at støtten ryger. Der er ingen vej udenom, at vi i fagforeningerne selv må skaffe midler til solidaritet.

Oven i købet har vi så fået en syg terrorlov, der besværliggør alt.

Han mener at den danske terrorlovgivning er en trussel mod fagforeningernes frie solidaritetsarbejde, fordi støtte til såkaldte terrorister i udlandet bliver straffet som grov kriminalitet. Han nævner som eksempel, at EU begunstiger Colombia med særlige handelsbetingelser, selvom regeringen i landet er dybt indblandet i overgreb på fagligt aktive. Det gælder blandt andet i kulminerne, hvor både arbejdere og lokalbefolkning står for skud. Samtidigt med at danske DONG i stor stil importerer colombiansk kul fremskaffet på tvivlsom vis, risikerer danske fagforeninger at komme i klemme, når de samarbejder med kolleger i Colombia.

- Der er hundredvis af fagligt aktive, som bliver fængslet i et land som Colombia. De bliver tit anklaget for terrorisme og oprør. Og okay, de har jo nok krævet en femmer mere i timen, og det kan man jo godt kalde for en slags oprør, siger han sarkastisk.

- Vi vil fremover sætte mere fokus på terrorlovene, fordi vi bliver ramt på vores solidaritetsarbejde. Og vi frygter, at vi også kan blive ramt på vores blokadearbejde. Det usmagelige ved terrorlovene og den nye lømmelpakke er, at det er forsøg på at adfærdsregulere ting, som fagforeninger normalt går og arbejder med, slutter Carsten Bansholm.

Ulrik S. Kohl er medlem af 3F – Lager, Post & Service og er aktiv i solidaritetsorganisationen Internationalt Forum.
Ulrik har rejst en del i Latinamerika.

Konflikt om USA's baser

Et nyt amerikansk system af militærbaser har vakt vrede i Sydamerika. En hemmelig aftale mellem USA og ultra-højre regeringen i Colombia sikrer USA kontrol over syv baser i det borgerkrigsramte land. Ifølge Washington skal den militære optrapning bruges til at bekæmpe FARC-guerillaen og narkohandel. Men flere af Colombias nabolande anser de amerikanske troppers tilstedeværelse som en trussel. Især Venezuela og Ecuador frygter, at USA igen vil bruge magt til at styrte demokratiske venstre-rege ringer, som det skete under det mislykkede kup mod Venezuelas præsident Chávez i 2002. Cubas tidligere præsident Fidel Castro har omtalt baserne som "syv dolke i Latinamerikas hjerte".
På et topmøde i september i den Sydamerikanske Union (UNASUR) stod de syv militærbaser øverst på dagsordenen. Konflikten om baserne afspejler det nye styrkeforhold i verdensdelen. Venstre-rege ringerne i Bolivia, Ecuador og Venezuela kræver de amerikanske soldater ud af Colombia og vil indføre en regel om, at UNASUR fremover skal godkende enhver militær aftale mellem et medlemsland og en fremmed magt (som f.eks. USA). De moderate regeringer i Brasilien, Argentina og Uruguay støtter kravet. Kun Peru bakker op om Colombia; de to sidstnævnte lande anses som de eneste nære allierede, USA har tilbage i Sydamerika.
Ulrik Kohl

Hvad er navnet navn for?

The meaning of Sarkozy
af Alain Badiou
Forlag: Verso 2008 120 sider.
Anmeldt: Peter Bjørntoft

Frankrig. Filosoffen Alain Badiou hudfletter det franske præsidentvalg, som han mener var ligegyldigt. I stedet opstiller han visioner for en emancipatorisk politik – kommunismehypotesen.

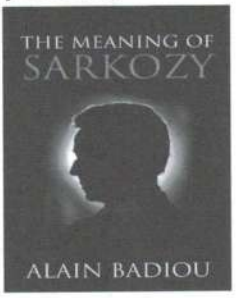

Den franske filosof Alain Badiou skrev i kølvandet på Nicolas Sarkozys sejr i det franske præsidentvalg 2007 en lille bog, De quoi Sarkozy est-il le nom? Den udkom sidste år på engelsk med titlen The meaning of Sarkozy. At ordet navn ikke indgår i den engelske titel kan overraske, idet 'navn' er en central kategori i Badious tænkning. Navnet betegner hos Badiou den tænkning, der finder sted i politik, også i en reaktionær politik som Sarkozys.

Svaret på, hvad navnet Sarkozy betyder, findes i indholdet af den tænkning, som bærer Sarkozys politik. Badiou siger, at navnet henviser til en politik, som er bygget op om frygt (for indvandrere, fattige, bander med mere)

Desuden bygger den på en accept af markedsglobaliseringen og dens uretfærdige verdensorden. Sidste punkt er Ségolène Royal, Sarkozys konkurrent til præsidentposten, enig med Sakrozy i. Derfor var der ifølge Badiou ikke tale om et reelt alternativ ved præsidentvalget. For begge kandidater støttede sammensmeltningen af kapital- og statsinteresser i det Badiou kalder parlokapitalisme. Badiouos provokerende konklusion på denne lighed mellem kandidaterne er at afvise det parlamentariske demokrati. Argumenterne er tankevækkende omend ikke tvingende.

Et andet element hos Sarkozy er pétainismen.

I Frankrig bruges pétanisme om visse former for reaktionær politik, idet navnet henviser til Vichy-regeringens statschef Phillipe Pétain, som stod for samarbejdet med tyskerne under anden verdenskrig. Pétanismen er ifølge Badious analyse, også i Sarkozy-tænkningen karakteriseret af en generel desorienterethed, ved at gøre politiske problemer til moralske problemer og af forskellige former for kulturchauvenisme.

Bogen er langt fra kun en karakteristik af Sarkozy. Der bruges cirka lige så meget plads på, hvordan en mulig modstand i form af en emancipatorisk politik kan se ud. Ifølge Badiou udspringer filosofien af sandhed, hvilket gør ham til lidt af en ener inden for filosofien. Sandheden er et begreb som blandt andet andre dekonstruktivister har kritiseret.

Der er således noget om Slavoj Žižeks betegnelse af Badiou som post-dekonstruktivist. Når Badiou taler om sandheder i flertal, er det ikke, fordi disse sandheder konkurrer, med hinanden eller lignende, men fordi de har forskellige domæner. I forlængelse af sin opfattelse af sandheden som helt central for filosofien, ser Badiou forskellige former for emancipatorisk politik, som værende det han kalder en sandhedsprocedure.

I The Meaning of Sarkozy kaldes udgangspunktet for en emancipatorisk politiks sandhedsprocedure kommunismehypotesen. Andre steder kalder han det samme for lighedsaksiomet. Der er stor forskel på den statsorienterede tænkning, som man finder hos Sarkozy og Royal, og den egentlige politik, som ifølge Badiou må være emancipatorisk. Den statsorienterede tænkning bygger nemlig kun på meninger i modsætning til en emancipatorisk politik, som bygger på aksiomatiske sandheder.

Tanken om lighed finder sted i et kollektiv som gennem kommunismetænkningen bliver materiale for denne tanke, som i sig selv er subjekt for denne emancipatoriske tænkning.

Det er ikke en lukket sandhed som ikke tåler diskussion, men et begreb som skal tjene som regulativt princip (jf. Kant). Badiou er af den opfattelse, at en absolutering af en sandhed fører til et onde. Den politiske sandhed kræver at blive udfoldet lokalt i en konkret begivenhed og må derfor være åben nok til at kunne rumme og tage højde for situationens singularitet.

Den parlamentariske politik foregår ifølge Badiou på meningernes niveau, i tilfældet det franske præsidentvalg 2007 stod frygt således over for frygt for frygten. Muligvis har kommunismehypotesen ikke stor direkte gennemslagskraft. Men sandheder har i Badious perspektiv alligevel en styrke til at ændre meninger.

Også hos de mennesker, som ikke deltager direkte i politisk realisering af lighedsaksiomet. Sakrozytænkningen fører ifølge Badiou til et samfund, hvor lighed er et ord uden reelt indhold, derimod peger kommunismehypotesen hen imod et mangfoldigt samfund med reel lighed.

Bogen er værd at læse for sin analyse og kritik af en politisk tænkning, som er udbredt i hele den vestlige verden.

Dertil kommer, at den er et kraftfuldt bud på, hvordan man som politisk aktivist kan kæmpe for en mere retfærdig verden, og hvilke principper en emancipatorisk politik kan bygges på.

Peter Bjørntoft er idehistoriker med sidefag i samfundsfag og suppleringsfag i religionsvidenskab og skriver i tidsskrifterne Politologiske Studier og Slagmark.

I Det Ny Clarté nr. 7 har professor i filosofi Uffe Juul Jensen anmeldt Badious Etikken (2007)og Grundrids af metapolitikken (2007).

Kampen om Ungdoms huset.

Anmelder: Johan Heinsen
Forfatter : Martin Lindblom og Rene Karpantschof (red.)

Fra sin plads i provinsen får anmelderen endelig skilt skæg fra snot i historien om Ungdomshuset, men samtidig leveres stof til eftertanke om konflikt og aktionsformer.

Jeg oplevede kampen om Ungdomshuset i sikker afstand bag en tv-skærm i provinsen. Min egen tilknytning til stedet var perifer. Jeg havde været i huset en enkelt gang tilbage i 2006 for at deltage i et kulturarrangement, og jeg kendte enkelte personer, der havde en mere daglig gang på stedet. Denne distance til trods følte jeg mig alligevel mærkeligt følelsesmæssigt involveret, måske fordi huset havde status som et symbol på den yderste, utilpassede venstrefløj - et knudepunkt i en sammenløben masse af kultur og politik, der ellers er svær at fiksere.

Måske af denne grund sad jeg da også limet til mit tv i dagene efter rydningen i marts 2007. Af og til mente jeg at skimte et par kendte ansigter i den forsamling af vrede demonstranter, som TV2 News fulgte i hælene i deres iver efter det næste billede, der kunne sælge budskabet om et København i flammer. Jeg sad på kanten af mit komfortable sæde, skummende af vrede og åd det hele råt. Nu er der kommet en antologi, der kan give det indblik, som alle os, der ikke var med manglede for at kunne gennemskue, hvad vi så og læste de dage.

Kampen om Ungdomshuset - Studier i et oprør søger at beskrive konflikten fra en kritisk tilgang, som går bag om fænomenet og de tv-billeder, jeg så ivrigt slugte.
350 sider lang med hardback og flot trykt på glittet papir med farvefotos af begivenhederne og ikke mindst en række tabeller, der skal give det overblik, som bogen forsøger at etablere. Det føles langt fra husets egen æstetik, for her er ingen spor af den matte sortgrå tone, som dårlige fotokopimaskiner har gjort til punkens varemærke, om end bogens vægt muligvis kunne gøre den til en brugbar erstatning for en brosten, hvis nøden skulle påtvinge det. Det hele hjælper til at maskere det faktum, at forfatterne hver især synes at have et engagement i sagen, der forpurrer det 'neutrale' standpunkt, der mere eller mindre eksplicit tilstræbes. Redaktørerne selv, begge tidligere BZ'ere og aktivister, illustrerer problematikken glimrende. Det skal dog ikke være et argument imod bogen, at forfatterne har været direkte engagerede i konflikten. Tværtimod. For det har givetvis hjulpet med at give forfatterne den fornødne indsigt i sagerne. Et mere vedkendt tilhørsforhold og et mere åbenlyst engageret standpunkt havde dog ikke skadet. Især ikke, da et mere åbenmundet politisk argument kunne have givet bogens oftest implicitte kritikpunkter af politikere, politi og nyhedsmedier mere luft, hvorved bogen, som udgangspunkt for debat, kunne have fået endnu mere relevans.

KAMPEN OM UNGDOMSHUSET

STUDIER I ET OPRØR

Værket er skrevet af akademikere, men er forsøgt formidlet i et ikke alt for akademisk sprog med den erklærede hensigt at være tilgængelig for en bred skare af læsere. Det mål opfyldes nogenlunde, om end undvigemanøvren, som holder værket fri af fagtermer, også af og til tager kanten af argumentet

Måske derfor står de kapitler, som har en bredere historisk og perspektiverende indgangsvinkel stærkest, for her giver formen mening. Det gælder primært de 3 kapitler, der er Karpantschofs egne. Her sættes konflikten og særligt dens form i perspektiv gennem en bred velskrevet diskussion af forbindelserne til f.eks. Christiania, BZ-kultur, halvfemsernes autonome og ikke mindst fremkomsten af et moderne uropoliti.

Lars Poulsens afsluttende kapitel sætter ungdomshusbevægelsens ideer og forestillinger ind i en bredere kontekst af venstreradikalisme og også denne manøvre fungerer. De resterende kapitler er mere snævert fokuserede på bestemte dele af konflikten, og her bliver bogen mere ujævn. Fokus er på politikerne i to kapitler om henholdsvis salget af Ungdomshuset og Borgerrepræsentationens ungdomshusdebat, hvoraf det sidste udmærker sig i sin analyse af, hvordan de politiske fløje taler ved siden af hinanden. Den tv-dækning jeg så ivrigt fulgte analyseres i et udmærket kapitel af Asta S. Nielsen, der ikke overraskende viser, hvordan politiet var en dominerende kilde, der imidlertid havde bestemte dagsordener, som deres talspersoner dygtigt udøvede gennem mediedækningen. Her er bogen kritisk overfor det ensidige mediebillede, og det klæder den. To kapitler beskriver ungdomshusbevægelsens kommunikationsmetoder og brug af sms-kæder, men trods denne facets relevans snakker forfatterne her i munden på hinanden og kommer ikke rigtigt ud af stedet. Bedre går det i to kapitler, som baseret på interviews gransker, hvordan fortællinger og følelser var afgørende for bevægelsens identitetsdannelse. Endeligt er der et kapitel med fokus på anholdelserne og retssagerne i forbindelse med urolighederne, der forklarer hvorfor så mange af de anholdte blev løsladt igen bagefter.

Overordnet forsøger bogen, dens ujævne karakter til trods, at beskrive en konflikt, der er rationel og som kan forstås, hvis man sætter sig ind i parternes relationer til hinanden. Resultatet er et vellykket og anbefalelsesværdigt værk, som undviger at placere ansvaret entydigt hos den ene eller den anden part, men i

stedet ser forløbet som et samspil imellem aktører, der også formes af selve dette spil. Det medfører et bil-lede af en konflikt, hvis regnestykke så at sige 'går op' og det er måske netop, hvad der er brug for grundet det til tider problematiske mediebillede af en flok hysteriske, privilegerede og uopdragne teenagere uden legitime bevæggrunde. Her er den lektie, som bogen gerne vil lære os, og som har relevans for konfliktens parter, men også for det omkringliggende samfund, der som konfliktens forløb afslører, ikke altid har siddet med en sådan indsigt. Her er samtidig en slet skjult pointe henvendt til selve den utilpassede venstrefløj; Strategisk og rationel uorden kan give resultater. Ulydighed er et politisk virkemiddel med effekt.

Tilbage står spørgsmålet om, hvorvidt konflikten udelukkende skal forstås som noget rationelt, eller om man måske skulle lade døren stå på klem for den snigende fornemmelse af, at der var noget 'mere' på spil. Sådan føltes konflikten i hvert fald fra mit eget tilbagetrukne sæde i provinsen. At sidetallet på side 69 i værket er rødt modsat bogens normale sorte nummereringer, synes at bekræfte denne usikkerhed, der peger imod husets næsten mytiske kvalitet - at huset betød noget mere end summen af alle dets her blotlagte dele.

Johan Heinsen studerer historie på Ålborg Universitet.

World Press Photo

År efter år har World Press Photo udstillet fotografier taget af alverdens pressefotografer. Gennem 52 år har man kunnet iagttage, om der er sket forandringer i verden, eller om opfattelsen af fotografiet har skiftet. Jeg vil ikke sige, at jeg har set alle 52 års arbejde, men nogle har jeg set og kan konstatere, at fotograferne er blevet bedere Det kan man ikke sige om verden! Der var indsendt fotos fra 124 lande, dommerene skulle se på 96,268 fotografier og ud fra dette enorme materiale, er der 62 fotografier, som er fundet værdige til at blive udstillet. Udgangspunktet for udstillingen er fotografer, som bevæger sig igennem den vædige verden og som ser ondskab i alle dens afskygninger. Har man et rødt bankende hjerte, bliver man bekræftet i at verden ikke er et sted for rigtige mennesker. Fotografiet er i dag af meget høj teknisk standard, og de bliver dermed meget flotte. Alligevel savner man en mere oplagt fordybelse og en kunstnerisk nerve, at fotografiet ikke var så præget af sensationen, men mere det der ligger bag alle denne verdens hændelser - så ville vi måske blive lidt klogere!

Udstillingen var set af Kjeld Ammundsen

Yes we can!

Anmelder Jaleh Tavakoli

Fra Føtex til Folketinget af Özlem Cekics

INTEGRATION. Hun er både kvinde af anden etnisk herkomst end dansk og i folketinget. SF'eren Özlem Cekics historie er dog ikke drevet af integration, men af ærlig social indignation. Anmelderen bekymrer sig for, om hun er på vagt for SF's magtambitioner?

Når man ser, at et ungt, nyvalgt medlem af folketinget, med en lidt anderledes baggrund end de sædvanlige MF'eres har skrevet en selvbiografi, kan man frygte, at der er tale om den konventionelle mønsterbryder-historie, om perlen, der klarede det og blev til noget. Bogen er da også præget af lidt Obama-agtigt jubeleufori. "Yes we can!". Spørgsmålet er også om forfatteren, Özlem Cekic overhovedet har oplevet noget læseværdigt i sit relativt unge liv. Allerede titlen "Fra Føtex til Folketinget" keder måske nogle. Men bogen byder dog på en indholdsrig og ærlig historie om naivitet, erfaringer, stædighed, nedture, sejre og private følelser, der tilsammen har formet Özlem som den politiker og det menneske, hun er i dag.

Det er stærkt og tiltrængt, at et medlem af Folketinget i detaljer tør udstille sin personlige historie, som også omfatter fortrydelse, nederlag og tårer. Fortællingen går tæt på, og det beskrives hvordan oplevelser

med og konsekvenser af mobning, diskrimination, svigt i barndommen, fattigdom, psykisk sygdom i familien, kulturelt og socialt pres, ægteskabsproblemer og ikke mindst Özlems kontroverser med fagforeningstoppen har præget hendes historie. Disse og mange andre relevante emner bliver vendt på et letforståeligt dansk, dog med en del gentagelser.

Drivkraften i Özlems politiske karriere har været den sociale indignation over samfundets ringe hjælp til psykisk lidende, hjemløse, misbrugte og omsorgssvigtede børn, sygeplejerskernes rettigheder og kurdernes historie. Hendes mål har hele tiden været at komme i Folketinget, og hun fortæller, hvordan hun altid har villet redde verden, men at hun er holdt op med at sige det, da hun tit har fået at vide, at det lød naivt.

Om magt og populisme, skriver hun, det handler om at skabe en holdningsændring. Derfor har jeg det også i dag rigtig svært med, at nogle politiske partier kun tænker på taburetterne [..] Vi politikere, også på venstrefløjen, skal passe på ikke at blive populistiske og lave designerpolitik, for magten i sig selv betyder ikke meget uden en holdningsændring.

Det virker i hvert fald som om, Özlem er klar over faldgruberne i en politisk verden med magtliderlighed og kapitulation overfor grundholdningerne. SF'eren har da for eksempel også kritiseret partiets fredning af 24-årsreglen, der ellers er et vigtigt led i det forstærkede samarbejde med Socialdemokraterne.

Men nu da SF er på vej mod magt, er Özlem så på vagt?

Restauranter ejet af hvide nægtede at servere for Obamas far, da han i sin tid kom til USA, og i dag er Obama præsident. Özlems mor og far kom til Danmark for at slide og slæbe i de hårdeste og dårligst betalte jobs, og i dag er hun en af de to første kvinder i folketinget med anden etnisk baggrund end dansk.

Obama var den sorte helt, der var imod krigen i Irak, og som stille og roligt blev hele verdens håb midt i kapitalismens krise. Politisk har han dog skuffet ved at satse på bomber og krig for at demokratisere Afghanistan, og for at tilbageholde billeder af tortur begået af amerikanske soldater, og hans økonomiske politik er langtfra det opgør med eliten, som han ellers havde lovet.

Til en sammenligning kan man kun håbe at Özlem ikke glæder sig for meget til duften af ægte læder i en

med og konsekvenser af mobning, diskrimination, svigt i barndommen, fattigdom, psykisk sygdom i familien, kulturelt og socialt pres, ægteskabsproblemer og ikke mindst Özlems kontroverser med fagforeningstoppen har præget hendes historie. Disse og mange andre relevante emner bliver vendt på et letforståeligt dansk, dog med en del gentagelser.

Drivkraften i Özlems politiske karriere har været den sociale indignation over samfundets ringe hjælp til psykisk lidende, hjemløse, misbrugte og omsorgssvigtede børn, sygeplejerskernes rettigheder og kurdernes historie. Hendes mål har hele tiden været at komme i Folketinget, og hun fortæller, hvordan hun altid har

Jaleh Tavakoli er cand.scient.soc. og arbejdsløs. Hun er kandidat til Borgerrepræsentationen i København for Enhedslisten og talskvinde for Frit Iran.

Morten Mølleres Mogens Fog

Anmelder Benito Scocozza
Mogens Fog – Fra modstandsmand til landsforræder, bind 1 og Den røde rektor, bind 2
Forfatter Morten Møller

BIOGRAFI. Mogens Fog var professor, modstandsmand, venstrefløjspolitiker og universitetsrektor. En ny, omfattende biografi forsøger at kaste lys over det sammensatte menneske – men ifølge anmelderen med en stærk mistænkeliggørende tendens.

"Hos Mogens Fog smeltede idealistisk humanisme og jesuitisk kommunisme i en årrække sammen på en måde, der både i samtiden og eftertiden har givet anledning til svære kvaler: "Hvordan kunne samme person rumme begge dele?" Således spørger historikeren Morten Møller som optakt til sin tobindsbiografi Mogens Fog. Fra modstandshelt til landsforræder og svarer selv, at han betvivler, at svaret findes.

Måske skyldes det, at begreberne "idealistisk humanisme" og "jesuitisk kommunisme" i sig selv er konstruerede for at passe til modsætningen, og at spørgsmålet derfor er forkert stillet. Men det er nu engang den synsvinkel, der gennemsyrer biografien, og som er forudsætningen for, at der kan tegnes et billede af Fog som en dr. Jekyll og mr. Hyde. Først begreberne: Med "idealistisk humanisme"må menes, at Fog gik ind for og kæmpede for menneskerettigheder, demokrati, frihed og tolerance; med "jesuitisk kommunisme" menes, at Fog tilsluttede sig det "revolutionære credo om, at målet helliger midlet..."(bd. 2, s. 160) og var præget af en "marxistisk-leninistisk tankegang, som kun havde hån til overs for det borgerlige demokrati, og som var orienteret mod magterobring, koste hvad det ville."(bd. 1, s. 145. Min markering Scocozza)

Møllers idealistiske humanisme er egentlig ikke andet end et nulord, som i sammenhængen først får mening, når det optræder med dets påståede modsætning, den

"jesuitiske kommunisme".
Men det er jo ikke rigtigt, at kommunisterne kun havde hån til overs for det borgerlige demokrati; de slog fast, at lønarbejderne havde tilkæmpet sig en række demokratiske
at kommunisterne kun havde hån til overs for det borgerlige demokrati; de slog fast, at lønarbejderne havde tilkæmpet sig en række
demokratiske rettigheder, som til enhver tid måtte forsvares, men at et virkeligt demokrati kun kunne findes, hvis det som basis havde et økonomisk demokrati.

Skulle det nås, måtte lønarbejderne fravriste kapitalen den økonomiske magt; at det kunne føre til, at selvsamme kapital satte sig til modværge med voldelig undertrykkelse, kan næppe forbavse nogen med historisk indsigt, og det kan vel ej heller undre, at flertallet i en sådan situation svarede igen med revolutionær vold. Det er det, "magterobringen", midlet til at nå målet, handler om, hverken mere eller mindre, og det er ikke andet end manipulering at kalde det jesuitisk.
Men når det er sagt, kan det vel næppe forbavse, at kommunister kunne have hån til overs for det borgerlige demokrati, der ved hjælp af parlamentarisk stemmeflerhed udløste 1. Verdenskrig, og senere i Tyskland overdrog Hitler og hans naziparti magten.

Det centrale afsnit i biografien, som Møller typisk forsyner med overskriften "Fog bag facaden"(bd. 1, s. 64-77), er en gennemgang af et memorandum, som Fog skrev i februar 1943. Møller skriver: "Fog kritiserede den ansvarsforflygtigelse, som i hans optik kendetegnede det danske demokrati. I et socialistisk samfund ville den enkelte få det fulde ansvar, men samtidig blive fjernet fra sin post, hvis vedkommende ikke var opgaven voksen." Og så citeres Fog for følgende: "Derved sikres de bedst egnedes førerskab". Ud fra referatet af Fog og ud fra citatet, som godt nok ikke findes i Fogs memorandum, konkluderer Møller frejdigt, at Fog ønsker en "elitær styreform..."(bd. 1, s. 68)
Her er, hvad Fog skriver: "Vi må heroverfor (højrefløjens kritik af bureaukratiet og ønsket om en stærk mand til at rydde op. Min anmærkning Scocozza) hævde, at det ikke er folkestyret i sig selv, der er noget i vejen med, tværtimod, det er nødvendigt for et frugtbart samfundsliv, alle funktioner skal foregå under folkets kontrol og medvirken ... ", men man må give et fåtal de enkelte opgaver, gerne specielt sagkyndige ... men med ansvar og risiko for at blive fjernet, hvis de ikke slår til."(Dokumenter til belysning af Danmarks Kommunistiske Partis og Frit Danmarks virksomhed 1939-1943/44. 2001, s. 615). Møller udelader således behændigt Fogs omtale af folkestyret for at kunne fremhæve hans angivelige elitisme.

Fog går ind for trykke- og ytringsfrihed, men friheden skal naturligvis begrænses af en lovgivning, der "slår hårdt ned på løgnagtige fremstillinger." Kun ved at lade kritik og modforslag komme frit frem kan man under socialismen forhindre, at der

vokser illegale oppositionsbevægelser frem.
"Atter var taktikken i centrum," kommenterer Møller. "Ytringsfriheden skulle - med visse forbehold - tillades. Ikke fordi den var en umistelig rettighed i et kommunistisk samfund...", men fordi det var hensigtsmæssigt. Og Møller harper videre: "Tolerancen var nødvendig, for at samfundet kunne bevæge sig mod kommunisternes endemål, men i det øjeblik den stod i vejen for endemålet, ville rettigheden blive afskaffet." Hermed når Møllers manipulerende fortolkninger et højdepunkt, for Fog siger jo ikke noget som helst om at fjerne den. Men påstanden skal godtgøre, at for Fog var ytringsfriheden ikke "en ufravigelig del af et demokratisk grundsyn." Fog var antidemokrat! (bd. 1, s. 69)

Arm i arm med en anden kendt manipulator, Bent Jensen, konstaterer Møller, at "Fog havde kontakt med sovjetiske efterretningsfolk under sin ministertid, og at han havde assisteret i forsøget på at skaffe atombomben til Sovjet. Et våben, Fog få år senere skulle bruge megen energi på at kræve afskaffet."(bd. 1, s. 169-71)

Ifølge Møller drejer det sig om et sovjetisk forsøg på at få kontakt med Niels Bohr via Fog i efteråret 1945. Møller angiver november, og da var Fog ikke længere minister; men lad det ligge. Det interessante er sagforholdet. Bohr var nemlig tilhænger af, at atomhemmelighederne blev delt mellem alle interesserede parter, naivt, men det var nu engang hans kongstanke, og han havde en

løbende kontakt med den sovjetisl fysiker Pjotr Kapitsa før, under og efter krigen. Churchill og Roosevelt ville nu ikke forære atomhemmeligheden til Stalin, og derved blev det som bekendt.

Men mon ikke Mogens Fog kendte Bohrs standpunkt og tilsluttede sig ideen om en spredning af atomvåb net under international kontrol? Og hvordan kan det stride mod hans senere kamp for at få det afskaffet, efter at stormagtskapløbet om atombomben for alvor var blevet skudt i gang?

Morten Møller slutter biografien med følgende karakteristik af Fog: "Det er for fattigt at reducere ham en forbenet kommunistisk landsforræder - og det er for simpelt at hylde ham som en demokratielskende nationalsindet modstandsmand. Mogens Fog var for sammensat og

modsætningsfyldt et menneske til at kunne pakkes ned i firkantede og færdigformede kasser. Man må tage det sure med det søde. Hvilken af delene, der dominerer – er som bekendt en smagssag." (bd. 2, s. 288)

Møller foretrækker det sure; det er for eksempel næppe tilfældigt, at han efter en skildring af Fogs erfaringer som folketingsmedlem fyrer denne bredside af: "Agitatoren, charmøren, sjæleingeniøren kom ofte til kort, når tilhørerne ikke var påvirkelige studenter, intellektuelle eller tidligere modstandsfolk, men derimod en Hans Hedtoft eller en Ole Bjørn Kraft, som ikke uden videre lod sig imponere af den kommunistiske ordjonglør." (bd. 1, s. 298)

To bind Mogens Fog på i alt 827 sider er vel ikke ren manipulation? Ser man på tendensen, går mistænkeliggørelsen dog som en blå tråd gennem begge bind. Møller kan ikke lide kommunister, og han ved egentlig heller ikke ret meget om, hvad kommunistisk politik stod for. Derfor får man blandt andet følgende floskel om kommunisternes syn på demokratiet: "Ligheds- og tryghedsfetichismen kom i praksis til at stå i vejen for støtten til et pluralistisk og parlamentarisk demokrati." (bd. 1, s. 212)

Den slags mærkværdigheder er der en del af, men holder man øje med dem, kan man da sagtens få noget faktuelt at vide om den unge medicinstuderende (født 1904), der bliver kommunist. I 30'erne beskæftiger han sig med sit fag, og allerede som 34-årig bliver han professor i neurologi. I 1942 er han medstifter af Danmarks Frihedsråd og en af modstandskampens ledende skikkelser. Han arresteres i oktober 1944 og sidder i tysk fængsel til marts 1945. Fra maj til oktober samme år er han minister for særlige anliggender i befrielsesregeringen. Fra 1945 til 1950 er han folketingsmedlem, knyttet til den kommunistiske gruppe uden selv at være partimedlem. I 1959 er han medstifter af SF, og i årene 1966-72 er han rektor ved Københavns universitet. Han dør i 1990.

Og lad så Fog selv få det sidste ord. I anledning af hans 60-års fødselsdag i 1964 blev han interviewet af journalisten Knud Poulsen til dagbladet Aktuelt og på baggrund af datidens opgør med Stalin-tiden spurgt:

"Er De en bodfærdig synder?" "Næh, føj for den lede," svarede Fog. "Jeg har som andre måttet erkende mange fejltagelser, men jeg bekender ikke mine synder. Jeg har taget fejl, set fejl og ændret min anskuelse. Det må være en ærlig sag, men jeg klæder mig ikke i sæk og aske og råber min vé ud over landet." (bd. 2, 16)

Værdige ord, mange også i dag burde lægge sig på sinde.

Benito Scocozza er historiker og venstrefløjspolitiker Han var formand for Clartés bestyrelse i1960 og for KAP i 1976 og har skrevet flere teoretiske og historiske bøger, senest Femten fortællinger fra det gamle Danmark 2008

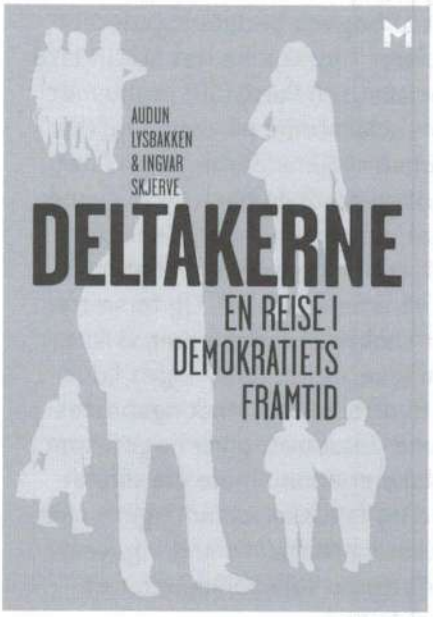

Folket ud på banen!

Anmelder Mattias Tesfaye

Deltakerne - En reise i demokratiets fremtid

FOLKESTYRE. Sosialistisk venstreparti i Norge vil have befolkningen op af stolene og tage del i samfundsudviklingen – og det er ikke bare gammel vin på nye flasker

Succesforfatteren Jan Kjærstad beskriver i sin lidt tøsede trilogi om mediemanden Jonas Wergeland og det norske folks forhold til velfærdsstaten Norge som et land befolket af tilskuere.

De flere tusind kilometer kystlinje fungerer som en sofatribune for en nation af tv-kiggende tilskuere til deres eget lands historie, og dermed deres eget livs historie, mener Kjærstad.

Om den venstresnoede, brasilianske præsident Lula har læst de prisbelønnede romaner, der udkom i slutningen af sidste årtusinde, er nok tvivlsomt. Men hans beskrivelser af forholdet mellem det brasilianske folk og Lulas egen regering arbejder i samme sportsmetaforer som Kjærstad: Folket bør ikke forblive på tribunerne som tilskuere, men komme ud på banen og spille sammen med regeringen, dette udsagn fra Lula tages op af nogle af Kjærstads landsmænd i debatbogen Deltakerne - En reise i demokratiets fremtid.

I bogen forsøger næstformanden i Sosialistisk Venstreparti, den norske pendant til danske SF, Audun Lysbakken, i samarbejde med sygeplejerske Ingvar Skjerve, at inspirere til en ny kurs for venstre side af den politiske debat. Deres hovedpointe er, at socialisterne bør arbejde mere bevidst med at udvikle et deltagersamfund i stedet for et tilskuersamfund.

Altså, i stedet for kun at diskutere hvordan man flytter magt fra markedet til staten, må venstrefløjen i stedet arbejde for at flytte magten ud til folket selv. En sådan udvidelse af demokratiet skal være selve kernen i den moderne venstrefløjs politiske projekt, mener forfatterne.

Forlaget Manifest har med bogens format og funktion fortsat deres udmærkede forsøg fra 2008-

udgivelsen En såkalt drittjob, hvor Lotta Elstad på ganske få og korte sider udfolder en simpel kæde af argumenter med meget lavpraktiske eksempler og ekstremt stramt redigerede pointer. Det er på den måde lykkedes det unge venstrefløjsforlag at importere en ellers amerikansk tradition for politiske debatbøger, der på den ene side har højt til loftet i deres nytænkning, og alligevel arbejder med et sprog og et format, der henvender sig helt nede på jorden - hos folk flest, som de siger i Norge.

Kapitlerne er opbygget som en rejse gennem konkrete fortællinger fra baskiske produktionskooperativer, demokratiforsøg i den brasilianske millionby Porto Alegre og en god håndfuld andre eksempler på, hvordan mennesker, der normalt ikke har andel i magten, organiserer sig på grundplan for at forandre konkrete og håndgribelige problemer i deres eget liv, arbejdsliv eller lokalsamfund.

Mange fagforeningsfolk med interesse for The Organizing Model , vil kunne nikke genkendende til mange af hovedpointerne i Lysbakken og Skjerves argumenter, om at få fokus væk fra skriveborde og lange taler og hen på de konkrete problemer, der opstår blandt de folk, de ønsker at organisere. Ja, jeg tør endda godt hævde, at Deltakerne på mange måder oversætter den faglige strategi med emnebaseret organisering til den politiske sfære og på den måde er med til at skabe den længe ventede filosofiske sammenhæng mellem fagbevægelsens og venstrefløjens aktuelle udfordringer.

I et af bogens bedste kapitler formulerer Tiny Kox fra det hollandske Socialistisch Partij (SP) problemet for socialisterne på denne måde: "Venstrefløjens partier har mistet styrken, fordi de har mistet evnen til at organisere mennesker. Uden det er der ingen grund til at have et venstrefløjsparti". Og forsætter: "At snakke om problemer, vi ikke kan løse, er der ikke meget fidus i". Hvorfor? Fordi ændringsprocesserne derudover giver noget, som måske er endnu mere værdifuldt end de faktiske forandringer - nemlig kompetence i forandring, som forfatterne selv konkluderer et andet sted.

Efterhånden som de socialistiske partier i Europa (alt for) langsomt er ved at finde fast ideologisk grund under de fødder, der har været på tyve års ørkenvandring siden Berlinmurens fald, er der langsomt og tøvende ved at opstå fælles begreber og dogmer, der kan hjælpe bevægelsen på vej. Deltakernes pointer, om hvorfor og primært hvordan demokratiet kan udvikles i en velfærdsstat, er absolut en del af den bagage, som den danske venstrefløj trygt kan bringe med sig ind i det næste årti.

Og det skriver jeg som praktisk socialist, selvom jeg mener forfatterne enkelte steder bliver lige lovlig praktiske, altså for fokuseret på at fraskrive sig socialismens traditionelle perspektiver. Som for eksempel når de i bogens sidste kapitel opridser deres program med erklæringen "Vi tror ikke på utopier",

og dermed havner i den strategiske debats anden grøft, hvor målet slet ikke helliger midlet, fordi der slet ikke er noget mål, man i det mindste kan sigte efter. Den tyske socialdemokrat Eduard Bernstein, der for hundrede år siden mente, at bevægelsen er alt og målet intet, må føle sig misforstået.

At betale 249 kroner for knap 200 korte siders inspiration, og derudover fragtomkostninger og bankgebyrer mellem Norge og Danmark er grundlæggende alt for meget. Men til danske socialister, med interesse i, hvordan vi udvikler et nyt politisk projekt, vil jeg godt stå inde for, at pengene trods alt er godt givet ud. Det her er rent faktisk ikke bare snak-snik for en bedre verden, men konkrete og aktuelle eksempler, der ikke kan andet end inspirere folk, der selv har hænderne begravet i parlamentarisk idéudvikling eller partipolitisk organisationsarbejde.

Mattias Tesfaye er uddannet murersvend og arbejder som faglig sekretær i 3F. Han har tidligere været formand for 3F ungdom.

Oplysning og tolerance

Anmelder Mikkel Thorup

Oplysning og tolerance – arv og aktualitet

Forfatter Rune Engelbreth Larsen

RELIGION. Tidens ofte hysteriske religionsdebat sættes ind i en større idéhistorisk sammenhæng, der spænder fra de første samfund til dagens tørklædedebat. Med omfattende viden og overblik leverer bogen et nødvendigt indspark til en debat, der ofte degenererer til markskrigeri og gensidig beskyldning for fana-

Rune Engelbreth Larsen har længe markeret sig som en kontroversiel og konsistent stemme i den offentlige debat, hvor han har forsvaret oplysningsidealer og anstændighed imod diverse forskellige angreb. Sideløbende hermed har han i først Renæssancen og humanismens rødder fra 2006, og nu med denne bog, givet en idéhistorisk og aktualiserende behandling af grundlaget for vor tids diskussioner om humanisme, oplysning og nu også religion og tolerance. Med stor belæsthed og globalt udsyn gennemgår Engelbreth Larsen menneskehedens forhold til religion samt, hvorledes det flerreligiøse faktum er blevet besvaret, til tider med krig og undertrykkelse, men historisk set oftere med pragmatisme og tolerance. Engelbreth Larsen viser overbevisende, at religion ikke i sig selv er intolerant, krigerisk eller undertrykkende, men at det tværtimod er undtagelsen, måske endda en moderne undtagelse. Han siger det ikke lige så eksplicit om oplysning og sekularisme, så derfor må vi her i disse tider, hvor oplysning er under angreb fra antisekularister, supplere ham og sige, at heller ikke oplysning, sekularisme og endda ateisme fører til krig og undertrykkelse med nogen form for

automatik, snarere tværtimod.

Bogen indledes med at beskrive de aktuelle forhold, der har bragt religion tilbage på den politiske dagsorden, samt hvordan og hvorfor den offentlige diskussion ofte har haft svært ved at forholde sig 'køligt' til det religiøse. Indledningen fremhæver også kraftigt religion som den vigtigste kulturelle faktor i menneskehedens historie og kultur, hvilket leder frem til første kapitels diskussion af, hvad religion og religiøsitet er, samt til deres lange kulturhistorie fra hulemalerier til nutiden. Dette såvel som næste kapitel er vigtige i den historieløse tid, vi lever i, hvor religion på den ene side kan gøres lig med korstog og inkvisition og oplysning på den anden side kan gøres ansvarlig for holocaust. Her er historisk oplysning og viden vigtig, og det får man med stor kompetence her.

Andet kapitel undersøger religionskritikkens og tolerancens idéhistorie, hvor vi får en tour de force igennem det oplyste Europas forhold til religion fra renæssancen og frem til omkring det 19. århundrede. Engelbreth Larsen demonstrerer her belæsthed og diskussionslyst, om end kapitlet måske vil diskutere for mange ting, således at forholdet mellem religionskritik og tolerance bliver lidt uklart, lige som sekularismebegrebet lades en smule i stikken.

Tredje kapitel diskuterer vestens multikulturelle udvikling, der fører til den positive konklusion, at den aktuelle stridighed om religionens

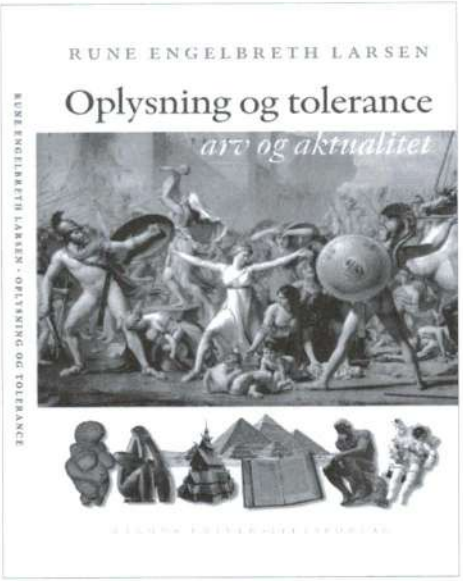

placering i vores samfund samt de nye religioner (først og fremmest islam) kan finde en løsning, da vi i Vesten har historiske forudsætninger og modeller for fredelig sameksistens.

Faktisk fremhæver Engelbreth Larsen med rette, at den kraftige opblomstring af religiøsitet samt indvandringen af 'fremmede' religioner i løbet af forholdsvis kort tid rent faktisk har givet anledning til meget få og små konflikter set i et historisk perspektiv. Der er ingen religionskrig og ingen udsigt til en sådan.

På samme vis rehabiliterer han religion som en vigtig og fortsat kilde til mening, trøst og sammenhæng. Religion er kommet for at blive, og det bør i sig selv ikke forurolige os. Disse pointer viser bogen som henvendt til den sekulære del af debatten. Det er først og fremmest sekulære og ateister, der får serveret sandheder.

Det er måske også her, at bogens svaghed ligger, for Engelbreth Larsen synes mig at gå for langt i sit 'forsvar' for religion, ikke mindst da han gentager nogle religiøse påstande om sekularisme, der næppe holder vand. Særligt problematisk er den implicitte påstand, at sekularisme er anti-religion eller anti-religiøsitet, lige som moderne sekulære bedrifter måles i forhold til for eksempel religiøse kunstneriske og arkitektoniske mesterværker, hvilket er en mærkelig måde at sammenligne på, nemlig at lade den ene part i sammenligningen bestemme sammenligningsgrundlaget. Så er det klart, at det moderne samfund pludselig ser lidt fattigt ud i sammenligningen, men hvad hvis man målte på levetid, velfærd og frihed? Bogen synes en smule skæmmet af den markante tendens, der er hos mange for tiden, til at fremhæve religion som noget særligt vigtigt og endda andægtigt. Her ville jeg efterlyse en mere nøgtern holdning, der vurderer religion og dens effekter på samme niveau som alle andre menneskelige fænomener.

Efterskriftet viser overbevisende, hvordan en tolerant og pragmatisk tilgang til diverse problemer såsom ytringsfrihed, tørklæder, abort og lignende kan finde en løsning, hvis alle parter er indstillet på dialogen og kompromisset, men også her synes en skævhed at snige sig ind. Når Engelbreth Larsen skriver, at en tværgående overensstemmelse kan findes på et "religionsregulerende og religionsneutralt" grundlag, så medtænker han ikke, at det for mange religiøse netop er problemet med moderne, sekulære samfund, at de er religionsneutrale. Det vil for dem ikke være løsningen, da det er problemet. Alligevel får Engelbreth Larsen – på mange måder parallelt med Barack Obamas tale om abort tidligere på året – vist, hvorledes tilsyneladende uløseligt fastlåste konflikter kan bringes ned på et niveau, hvor vi kan diskutere dem, så snart vi er villige til at acceptere, at den anden part hverken er idiot eller ond. En selvfølgelig, men ofte glemt pointe, hvis værdi på praktiske spørgsmål demonstreres her.

På trods af den ovennævnte kritik er bogen umådeligt vigtig for, at den offentlige debat om religion, tolerance og oplysning kan komme op af skyttegravene og ned fra højderne, således at vi kan diskutere de problemer, det giver, at religion såvel som sekularisme og ateisme er kommet for at blive. Bogen viser, hvorledes samfund i både vesten og udenfor historisk og aktuelt har fundet måder, for eksempel og helt særligt tolerancen, at besinde sig på det faktum, at vi aldrig kommer til at tilbede den samme eller ingen gud, og at der derfor i vores kulturarv allerede ligger forudsætninger for at løse også den aktuelle udfordring gennem den tolerance-tankegang, der er religionernes og oplysningens fælles arv.

Mikkel Thorup er adjunkt i idehistorie ved Aarhus Universitet og fast skribent ved Det Ny Clarté. Han har blandt andet skrevet bogen Fornuftens Perversion

Kun denne gang?
GADE: JEG TALTE USANDT

Vi lever i løgnens årti !

Vi er blevet en krigsnation på en løgn.
Vi lader skoler forfalde og fratager pædagogerne muligheden for at passe vores børn ordentligt.
Og vi overlader en syg økonomi til de næste generationer.

Ikke mange forholder sig kritisk til denne virkelighed.

Clarté forsøger
Men vi vil gerne have flere læsere

Det ny

Clarté

1 år - fire numre - kr. 185,00

Netbank : 1551 - 10189179
Opgiv navn, adresse og e-mail

Annonce

I 2009 har Budskab fra græsrødderne taget initiativ til nogen vigtige politiske markeringer, som ellers ikke ville have fundet sted. Markeringerne har altid været åbne for at alle kunne tilslutte sig, og de har alle været afholdt med en meget kort tidsfrist.

- En demonstration ved Israels ambassade, da Gaza blev invaderet i januar

Nej til massakrer - Stop Israels angreb på Gaza - Boykot Israel

- en protest ved Udenrigsministeriet mod det internationale „ekspertmøde om våbensmugling" der blev holdt i Danmark 2. februar - et møde der havde til formål at lukke tunnellerne til Gaza, den eneste forsyningsvej.

- En markering af krigsmodstanden ved Christiansborg under Obamas lynvisit

Troops out of Iraq and Afghanistan NOW - Welfare not war - Save the Planet not the Profit

- Lige nu er det „Væk med lømmelpakken" der er startet på Budskab fra græsrøddernes initiativ - der bliver demonstrationer ved 2. behandlingen 19. 11. og ved 3. behandlingen **26. 11.**

Følg med på hjemmesiden www.budskabfragræsrødderne.dk eller Facebook-gruppen: Væk med lømmelpakken.

Lømmelpakken er starten på fascistiske tilstande, hvor de herskende med politiets hjælp afgør hvem der må demonstrere for hvad. Sig ikke: Jeg vidste det ikke, jeg gjorde ingenting.

DUK DIG IKKE - DUK OP

Synes du det er vigtigt at vi fortsætter med den slags markeringer fremover så støt os, økonomisk og praktisk

Meld dig på aktiv-listen aktiv@budskabfragrasrodderne.dk, så bliver du orienteret om initiativer og kan deltage i det praktiske.

Køb t-shirts og sweatshirts som julegaver bestil@budskabfragrasrodderne.dk

Skriv under på Thomas Koppels erklæring og send flere penge.